

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 25 MEI 1921

No. 282

INHOUD

BAAS IN EIGEN HUIS	Blz.	449
Handelsarbitrage. Urgente Verbeteringen door Mr. A. J. Verstege		451
Het Volkscredietwezen aanvang 1920 I door C. O. van der Plas		454
Londensche Correspondentie		456
De Rijksmiddelen		457
AANTEKENING:		
Een adres uit de Londensche City inzake den Vrijhandel		458
MAANDLIJFERS:		
Overzicht der Rijksmiddelen		459
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN		459—466
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	
Bankstaten.	Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangestekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatsweg 37.

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.

Postcheque en girorekening Rotterdam No. 3408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt besteld.

Advertentiën f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

23 MEI 1921.

De geldmarkt bleef de eerste helft dezer berichtsweek nog zeer krap. Particulier disconto kon slechts tot bankdisconto of iets daarboven plaatsing vinden en callgeld was zoo goed als niet aangeboden. In de tweede helft begon er wat meer geld vrij te komen, zoodat particulier disconto voor 4% pCt., enkele prima postjes zelfs tot 4¼ pCt. wendten afgedaan. Ook bij de inschrijving op de schatkistpromessen bleek, dat er slechts zeer weinig geld beschikbaar was. Op een gevraagd bedrag van 65 miljoen werd slechts ingeschreven voor f 40.510.000,—. Toegewezen werden f 35.260.000,— driemaands-promessen à f 987,40 en ff 4.250.000,— zesmaands-promessen à f 975,—, gevende een rendement van 4% en bijna 4¹⁵/₁₆ pCt. Ondanks dit alles bleef de prolongatienoteering wisselen tusschen 3¼ en 4 pCt.

Onder levendigen handel was de wisselmarkt deze

week aan vrij groote schommelingen onderhevig. Londen liep bij den aanvang terug tot 11,04, herstelde zich daarna echter weder vrij spoedig en sloot vast op 11,13½. Tegenover een daling van de markten stond een hernieuwde stijging van de franken, zowel Fransche als Belgische. Groote kolen aankopen in België, gepaard aan hernieuwde speculatieve aankopen van Fransche francs in Amerika, brachten den koers op ca. 24,60. Ook de eerste betaling op rekening van de Duitse schadeloosstelling werd in dit verband genoemd. Vrijdag trad een reactie in, welke heden gevolgd werd door een verdere sterke daling.

LONDEN, 21 MEI 1921.

Er was een groote vraag naar geld in de afgelopen week. Koersen liepen op tot Vrijdag, waarna zij weder iets daalden. In het begin der week werd tegen 7 pCt. een klein bedrag van de „Old Lady” geleend, hetgeen echter aan het einde der week werd terugbetaald.

Hernieuwing van daggeld werd over 't algemeen gedaan tegen 5 pCt., terwijl nieuw geld opliep tot 5½—6 pCt. en soms hooger, om aan het einde der week terug te vallen op 5 pCt. Zevendaags-geld bleef 5 pCt.

De disconto-markt was stil, hetgeen o.a. veroorzaakt werd door de schaarschte van wissels. Tweemaands-papier was 5¹¹/₁₆—¹³/₁₆ pCt., driemaands-5¹¹/₁₆—¹³/₁₆ pCt., viermaands-5¾ pCt. en zesmaands-5¾ Ct.

BAAS IN EIGEN HUIS.

Men schrijft ons:

Wel wat al te uitsluitend bepaalt men zich, naar onze meening, bij de bespreking van het geschil met Amerika betreffende de olieconcessies in Indië, tot de formeel kanten der kwestie.

Achter dit geschil schuilt een vraagstuk van het hoogste gewicht voor de veiligheid van Indië; en hoezeer ook dit orgaan slechts met groote behoedzaamheid pleegt te spreken over internationale aangelegenheden, schijnt het toch ons eene onverantwoordelijke struisvogelpolitiek toe, tegenover ons zelf te verzwijgen, waarom het eigenlijk gaat.

Onze Regeering is zonder twijfel volkomen oprecht, wanneer zij verzekert de deelname van Amerikaansch kapitaal aan de ontginning van de natuurlijke rijkdommen van Nederlandsch-Indië — met inbegrip van de aardolie — gaarne te zien, en geen monopolie, van welke maatschappij over welke grondstof ook — met inbegrip wederom van olie — te wenschen of te dulden. Dit is onze traditioneele Indische politiek, waarbij de Regeering alle partijen achter zich heeft.

Toch mag niet ontkend worden, dat er, juist ten opzichte van de toelating van Amerikaansch olie-

kapitaal, in breeden kring zekere ongerustheid bestaat, die niet zoozeer door commercieele rivaliteit, als wel door overwegingen van nationale veiligheid wordt geïnspireerd.

De machtsverhouding der beide groote oliemachten — de Standard en de Koninklijke — vóór den wereldoorlog, kan met weinige woorden worden geschetst. De Standard beperkte zich voornamelijk tot de Vereenigde Staten, wier enorme productie jaren lang voldoende overschot toeliet, om op ruime schaal naar alle deelen der wereld te exporteeren. De Koninklijke, die in Indië, haar oorspronkelijk terrein, slechts een betrekkelijk geringe productie had, moest zich buiten Indië uitbreiden, en kreeg langzamerhand de beschikking over productieterreinen en bunkerstations over geheel de wereld.

In deze — langzamerhand reeds eenigermate gestabiliseerde verhouding — begint wijziging te komen. In de eerste plaats, doordat de sterk toenemende consumptie in Amerika, de overigens zeer voorbarige vrees voor spoedige uitputting der Amerikaansche olievoorraden deed opkomen. Men begon dus olie te importeeren, — vooral uit Mexico — niet zoozeer omdat men dezen import reeds behoefde, als wel om de eigen olie te sparen. In de tweede plaats, omdat de Vereenigde Staten zich gedurende den oorlog — die de laatste zou zijn! — ontwikkelden tot een zeemogendheid van den eersten rang, en tegelijkertijd de steenkolen op de oorlogsvloten door stookolie werden vervangen, wat de beschikking, op alle strategische punten der oceanen, over eigen bunkerstations noodig maakte.

Nu eerst ontdekte de Standard, welk een principiele fout zij jaren lang begaan had, door haar hoofdaandacht zóó uitsluitend op de Vereenigde Staten te richten. Haastig beproefde zij het verzuimde in te halen, en met koortsachtigen ijver wierp zij zich op de, tot dusver verwaarloosde, buitenlandse velden. In dit streven naar verbetering harer commercieele wereldpositie vond zij natuurlijk warmen steun bij het Amerikaansche Marindepartement, dat om politieke redenen deze expansie van de Standard zeer toejuichte: zonder Amerikaansch beschikkingsrecht over stookolie overal ter wereld, is de Amerikaansche vloot waardeloos.

Vandaar een niet-officieel maar niet minder effectief samengaan van de Standard en de Amerikaansche Regeering dat, hoezeer in de Staten zelf van verschillende kanten op scherpe wijze gecritiseerd, noodzakelijk zal blijven, zoolang de ontwikkeling van de Amerikaansche politiek in de lijn van het maritieme imperialisme zal voortduren.

Echter was, toen deze nieuwe tactiek werd ingezet, het gunstigste getij voor de Standard reeds verlopen. Op sommige terreinen hadden niet-Amerikaansche concurrenten de hand gelegd; in de meeste gevallen echter waren de resterende terreinen buiten het directe bereik, zoowel van de Standard als van de Koninklijke geraakt.

Reeds vóór den oorlog hadden de petroleum-produceerende landen en het fiscale, en het politieke belang van het oliebedrijf ingezien en hunne wetgeving in zoodanige richting veranderd, dat deze beide belangen beter beschermd werden dan tot dusver. Bovenal poogde de Staat overal de hooge hand over den olie-export te verkrijgen.

Ook in Nederlandsch-Indië werd de wet in de aangegeven richting gewijzigd.

Het was nu zaak voor de Amerikaansche belangen, deze ongunstige tendenz te overwinnen; waar de deur nog niet gesloten was, deze met alle middelen open te houden; en waar de poort reeds dicht was, deze weder te openen, desnoods open te breken. In de eerste plaats viel de aandacht op de Middel- en Zuid-Amerikaansche landen. Veel omslag van beginselen werd hier niet gemaakt: de aandacht van Europa was toch, voor het grootste deel, in beslag genomen door den wereldoorlog.

Bekend en berucht is het optreden der Amerikaansche oliebelangen in Mexico, waar niet slechts een langdurige, nog steeds onbeëindigde strijd tegen de Grondwet gevoerd werd, maar, naar verschillende Amerikaansche schrijvers erkennen, de voortdurende revoluties door deze belangen niet onbeïnvloed bleven. Openlijk werd, voor eenige weken, bij de behandeling van het voorstel tot schadevergoeding aan Columbia voor het verlies van Panama, in den Amerikaanschen Senaat toegegeven, dat de bedoeling van het voorstel was, de controle over de Columbiaansche olievelden te verkrijgen.

Wij leggen er den nadruk op, dat het geenszins vast staat, dat dergelijke machinatiën alleen, of zelfs bij voorkeur van één bepaalde machtige maatschappij uitgaan, en nog veel minder dat de Amerikaansche Regeering ze zou goedkeuren. Integendeel. Een van Wilson's onbetwifelbare verdiensten is de standvastige tegenstand dien hij geboden heeft aan den aandrang om in Mexico gewapenderhand in te grijpen en de olieterreinen te bezetten; en wij willen gelooven, dat ook de tegenwoordige President geen andere gedragslijn zal volgen, al mogen wij de oogen niet sluiten voor het feit, dat de scherpste aanvallers van Wilson's Mexicaansche politiek aan de leidende kringen der Republikeinsche administratie ten nauwste verwant zijn.

Na den oorlog werd deze penetratie ook tegenover de Oude Wereld beproefd.

Het is in het licht van de bovenstaande feiten, dat wij de Amerikaansche aanspraak op een deel van de Djambi-terreinen moeten bezien.

In de eerste plaats treft het dat het Amerika blijkbaar vóór alles om *export-olie* is te doen.

Wat beduidt dit? Niemand zal wel naïef genoeg zijn om te meenen, dat het in het voornemen van de Standard ligt, de door haar eventueel te produceeren olie naar de Vereenigde Staten te exporteeren. Waarheen dan? Het antwoord ligt in de bovengegeven uiteenzetting. De olie moet o.i. dienen ter voorziening van de Amerikaansche slagvloot; voor Amerikaansche bunkerstations in ons Indië of in de Philippijnen. Hierin ligt een direct gevaar in geval van een oorlog in de Stille Zuidzee, waarin Amerika en Japan zouden betrokken worden. Het is duidelijk, dat onze neutraliteit dan een exportverbod van stookolie vorderen zou; doch het is, voor wie zich de Amerikaansche houding ter zake van de opvoeding onzer schepen tijdens den oorlog herinnert, minstens even duidelijk, dat Amerika zich daaraan al zeer weinig zou storen en zijn olie zou halen, waar en wanneer het ze noodig had. Verzet tegen zulk een uitvoer zou ons in oorlog met Amerika, toelaten in oorlog met Japan brengen.

Dat zijn de mogelijkheden, die zich bij de vestiging van een Amerikaansch bedrijf in onze koloniën kunnen voordoen. Mogelijkheden waarvan wij innig hopen, dat zij nimmer werkelijkheden zullen worden. Doch waarmee wij nochtans hebben rekening te houden. Hieruit blijkt ook hoe onjuist zij zagen die op grond van de vermeende uitsluiting van Amerikaansche ondernemingen de Regeering verweten, Indië bloot te stellen aan het betrokken worden in een internationaal conflict.

Niets is minder waar: juist de uit andere oogpunten wenschelijke deelname van dit kapitaal dreigt het conflict binnen Indië te brengen: de zaak is slechts, het gevaar zoo veel mogelijk te beperken.

Maar, zal men zeggen, geldt ditzelfde niet voor Engeland, dat eveneens partij zou kunnen zijn bij een zeeoorlog in 't verre Oosten? En is, gegeven het feit van den welbekenden Engelschen invloed in de Koninklijke, niet een dergelijk optreden als van Amerika te vreezen is, ook van Engeland te wachten? Te meer, daar de Nederlandsch-Engelsche groep in Indië een aantal bedrijven heeft, waarop de Overheid in 't geheel geen invloed kan oefenen?

Ik zal niet beweren, dat Engeland en de Koninklijke-Shell groep tot een andere en betere wereld behooren, dan Amerika en de Standard. Ik wil gemakshalve zelfs aannemen, dat zij, onder gelijke omstandigheden, volstrekt eender zouden handelen.

Maar de omstandigheden *zijn* nu eenmaal inderdaad, voor Engeland en de Nederlandsch-Engelsche groep anders.

Voor wat de niet door den Staat gecontroleerde bedrijven in Indië betreft, zij opgemerkt, dat juist door het samengaan van de Koninklijke met de Shell, in Indië alle vroeger Engelsche ondernemingen weer een geheel en onvermengd Hollandsch karakter hebben verkregen. Moëst, jaren geleden, van Deventer eens klagen, dat veelal de Engelsche vlag woei van 't postkantoor te Balikpapan, thans is deze belangrijke fabrieksplaats een dóór en dóór, Hollandsche nederzetting. Wanneer de handhaving van de neutraliteit van Indië stopzetting van den export, of zelfs vernietiging van de voorraden mocht eischen, is er wel niemand van het, geheel Hollandsche, personeel der „Bataafsche”, van de directie tot den minsten beambte, van wie de Ned. Indische regeering geen volledigen steun en medewerking bij alle door haar noodig geachte maatregelen zou kunnen verwachten.

Engelsche invloed zou in zulke gevallen practisch uitgesloten zijn. Doch Engeland zou ook niet *noodig* hebben, invloed uit te oefenen. En, wel omdat het in dezelfde buurt ter wereld — b.v. te Singapore, — ettelijke bunkerplaatsen op Britsch gebied bezit, waar zich voldoende voorraden voor hare vlootbehoeften bevinden; voorraden welke uit productie van Britsche gebieden kunnen worden aangevuld.

Hoe dit zij, aan de bestaande verhoudingen kan het land thans niet veel wijzigen. Anders staat het echter met nieuwe bedrijven. Daar moest men zooveel mogelijk rekning houden met den geest der laatste mijnwetwijziging, die niet het minst ten doel had, voor het land de mogelijkheid te scheppen zich te verzekeren tegen gevaren, als hierboven aangeduid.

Het is daarom m.i. eene juiste beslissing geweest, de Djambi-terreinen *niet* in exploitatie aan een of andere maatschappij uit te geven, maar de controle over de bestemming der producten, vast in handen van het Land te houden.

Dit is bereikt, naar men weet, door de oprichting van een Staatsbedrijf, waarbij aan een Nederlandsch deskundige de technische directie is opgedragen. Begrijpen wij nu de door den Minister de Graaff namens de Regeering aan den Amerikaanschen gezant gedane mededeeling wèl, dan is de Regeering geneigd de deelname te bevorderen van Amerikaansch kapitaal in de exploitatie van Djambi *op denzelfden voet* als door het Engelsche kapitaal, via de Bataafsche wordt geparticipeerd, n.l. door het opnemen van een deel der B. aandelen.

De Amerikaansche gezant heeft, zoolang het Djambi-ontwerp nog niet bij de Kamers was, ook nooit anders, ook nooit meer gevraagd.

Op deze wijze zou inderdaad een aan alle billijke verlangens tegemoetkomende oplossing gevonden zijn, terwijl de risico's van een geheel zelfstandig, ongecontroleerd Amerikaansch bedrijf zoo veel doenlijk zijn uitgesloten. Tevens wordt daardoor tegemoet gekomen aan het bezwaar dat de Amerikanen zouden worden uitgesloten uit wat zij, misschien ten onrechte, als de rijkste terreinen beschouwen.

Met deze oplossing, kunnen wij ons dan ook zeer wel vereenigen en het beleid van den Minister, die in overleg met den Amerikaanschen gezant dezen weg openhield, schijnt ons uitstekend verdedigbaar.

Juist daarom schijnt het echter wenschelijk, thans niet in te gaan op den nu plotseling opduikenden wensch naar een afzonderlijk Amerikaansch Djambi-bedrijf, waarbij de bovengeschetste gevaren en bezwaren weer veel sterker op den voorgrond treden. Vooral

niet omdat deze eischen door den Amerikaanschen gezant zijn geëxponeerd, en door de belanghebbende Amerikaansche maatschappij werden gepousseerd gedurende de behandeling van de wet.

Dergelijke methoden herinneren te levendig aan zekere interventies in Mexico en Zuid-Amerikaansche landen om hier te worden gegoëteerd. Het schijnt noodig eens voor al duidelijk te maken, dat men hiermede in Holland aan een verkeerd adres is. Bij alle geneigdheid aan redelijke wenschen tegenmoet te komen, is het een eigenaardigheid van het nationale karakter, dat men met dwang niets bereikt, dan het tegenovergestelde, van wat men bedoelt.

Wij kunnen inderdaad den indruk niet verbergen, dat de Amerikaansche Regeering en de Standard Oil Company hun perspectief niet verbeterd hebben, door zich op de wijze, waarop zij dat gedaan hebben, te plaatsen tusschen de Nederlandsche Regeering en het Nederlandsche Parlement.

X.

HANDELSARBITRAGE.

Urgente Verbeteringen.

In Rechtsgeleerd Magazijn (1920, pag. 443 en v.) mocht ik onder uitvoerige vermelding der gronden eegige verbeteringen uiteenzetten, die de arbitrage-reglementen naar mijn oordeel dringend behoeven, en er toe aansporen de gewenschte aanvullingen in de reglementen ten spoedigste aan te brengen. Sindsdien is mij van verschillende zijde er op gewezen, dat mijn oproep — wil hij zijn doel bereiken — moet doordringen niet in de eerste plaats tot rechtsgeleerd publiek doch veeleer tot handels- en bedrijfskringen. Gevolg gevend aan dien drang, moge in deze kolommen een korte samenvatting van *dringendst* noodige voorzieningen volgen.

Een euvel, dat velen arbitrage-reglementen aankleeft, acht ik wel dit, dat zij te *veel* willen regelen, te *veel* willen afwijken van de wet. Deze overmaat van ijver moge begrijpelijk zijn, een goed restaurateur hoedt zich voor te veel restauratie. Men bepale zich tot tastbare leemten en gebreken. Daar, waar de wet weliswaar niet de best denkbare, maar toch wel een alleszins voldoende en bruikbare regeling geeft, ga men daaraan niet verbeteren: le mieux est l'ennemi du bien.

Voots onthoude men zich vooral — ook dit kan voor meerdere reglementen onderstreept — van bepalingen, die door onduidelijkheid zelve weer tot onzekerheid aanleiding geven in uitlegging en toepassing.

En in elk geval vermijde men met de grootste angstvalligheid voorzieningen, die inbreuk maken op wetsvoorschriften van dwingenden aard.

Aldus doende toch stuurt men rechtstreeks aan op nieuwe rechtsgeschillen, die de arbitrage-reglementen juist, zooveel, mogelijk bedoelen te voorkomen!; en waar door, laatstbedoelde inbreuken een dwingend rechtsprincipe wordt bedreigd, scheppen zij juist *die* geschillen, die tot in de hoogste (derde!) instantie — o, schrikbeeld van den rusteloozen Mercurius — kunnen worden uitgevochten.

Afgezien van deze meer algemeene wenschen, — waarop ik moeilijk dieper zou kunnen ingaan zonder een afzonderlijke behandeling der verschillende reglementen, wat uit den aard niet in mijn bedoeling ligt, — is er eindelijk met name *één* gebied, waarop *alle* mij bekende scheidsreglementen te kort schieten: het voor de scheidsrechtspraak juist zoo allergevaarlijkste terrein der arbitrale wraking. Het groote belang van het onderwerp, gepaard aan de *algemeene* onvoldoendeheid der reglementen op dit punt, eischt een ietwat breder bespreking. In de nummers 273 en 275 besprak ik de wrakingsmoeilijkheid in verband met het ontwerp-procesrecht 1920, der Staatscommissie 1911; tot juister begrip zij over oorzaak en aard der wrakingsmisère ook hier nog iets gememoreerd: wordt

een arbiter door een der gedingvoerenden gewraakt (wyl men zijn onpartijdigheid betwist), dan moet — ziedaar *de* groote moelijkheid, in arbitragekringen maar al te bekend, zoo niet berucht! — niet het scheidsgerecht doch *de rechtbank* uitspraak doen over de vraag of de wraking gegrond is; (art. 626 lid 3 W. v. B. R.).

Volgens een arrest van den Hoogen Raad 27 April 1917 kan door overeenkomst van partijen van dit voorschrift niet worden afgeweken; terwijl dit tot dusver in tal van reglementen wél was gedaan. Het was immers bijna regel geworden te bepalen, dat een wraking zou worden beoordeeld door het bestuur der vereeniging dan wel door het scheidsgerecht zelf, nadat de gewraakte arbiter zoolang door een ander was vervangen.

Genoemd arrest maakte hieraan een einde, zoodat alle afwijkende bepalingen in de reglementen *geschrapt* dien(d)en te worden.

Na deze uitspraak wordt door de arbitrage-practijk in alle gevallen van wraking de scheidsrechterlijke procedure geschorst, totdat de rechtbank over de wraking zal hebben uitspraak gedaan; wát dikwijls maandenlang — soms jaren — heeft geduurd. Door die onderbreking wordt uit den aard der zaak het wrakingsrecht — dat overigens onmisbaar is om, *onder 's rechters toezicht*, de zuiverheid en belangeloosheid aller rechtspraak te verzekeren — een gevaarlijk wapen in de hand van minder kieschkeurige debiteuren, te gevaarlijker naarmate de onderbreking en met haar het uitstel der betaling langer zou duren. Na het wrakingsarrest, hetwelk ik op zich zelf een volkomen juiste toepassing acht der bestaande wetsbepaling, is dan ook de frequentie der wrakingsgevallen, met schorsing en langdurige onderbreking als gevolg van dien, al spoedig verhoerduidigd!; tot groote benadeeling der voor den handel zoo hoog noodige, vlugge afdoening van geschillen. De last en de ellende, die thans door de onvoldoende regeling van het wrakingsrecht wordt ondervonden, demonstreert allerduidelijkst de noodzakelijkheid, dat de handelsarbitrage uit eigen kracht de schorsende werking der wraking zoo goed en spoedig mogelijk zoeken te overwinnen en, waar dit niet mogelijk mocht blijken, dan althans *alle* middelen te baat neme, die den duur der onderbreking kunnen beperken.

Uit eigen kracht: want op den wetgever kan niet gewacht ¹⁾, terwijl reeds bij de geldende wet de arbitrage *zelve* langs tweeërlei weg het middel vermágt, mitsdien behóort, te zoeken om de knelling onzer te weinig soepele wetsbepaling in belangrijke mate te verruimen.

De eene weg is deze:

Gelijk vermeld, wordt door de arbitrage-practijk geregeld de verdere behandeling van het geding geschorst totdat de rechter over de wraking zal hebben beslist. Inderdaad is dit voor arbiters de meest voor de hand liggende modus procedendi. De vraag dient echter gesteld, of er — in bijzondere gevallen en door den nood van wetsveroudering gedrongen — niet een andere weg kan worden ingeslagen: bij *geen* wetsbepaling toch wordt voorgeschreven, dat arbiters na een wraking de arbitrage *moeten* schorsen. Het is blijkbaar enkel een vraag van utiliteit, van prudentie, of arbiters al dan niet zullen schorsen. Wanneer een wrakingsgrond wordt opgeworpen, dien de scheidslieden voor zichzelf gegrond oordeelen, dan behooren zij uit den aard der zaak niet verder te arbitreeren. Maar indien nu eens een wraking wordt voorgesteld, die kant nog wal raakt en welker onoprechtheid evident is? Dwingt dan utiliteit of prudentie tot schorsing?; gezien, wel te verstaan, dat de *wet* schorsing niet beveelt? Na een grondige bestudeering ben ik

¹⁾ Ook het ontwerp-procesrecht 1920 geeft aan het Wrakingsrecht een regeling, die niet aan de eischen der practijk voldoet; verg. Econ. St. B. no. 275.

tot de overtuiging gekomen, dat de arbiters in deze gevallen de wraking kunnen terzijde laten en met de behandeling van het geding voortgaan; daarbij dienen zij zich zorgvuldig te hoeden eenig oordeel over de wraking te *uiten*, anders dreigt vernietiging wegens art. 626 W. v. B. R., dat immers ieder anders oordeel dan des rechters verbiedt. Voor onredelijke wrakingen, zooals hier bedoeld, zou dan in het vonnis moeten verklaard, dat arbiters *zich niet bevoegd achtend over de wraking te beslissen*, gemeend hebben zonder schorsing van den arbitralen rechtsgang tot verdere behandeling en uitspraak te moeten overgaan. Art. 626 wordt daardoor niet geschonden; het den rechter gereserveerde gebied wordt niet betreden, want vooralsnog heeft immers niemand de wraking beslist? Zulk een arbitraal vonnis zou alsdan slechts ongeldig moeten verklaard worden, wanneer de rechter later zou oordeelen, dat de wraking gegrond was; en hierop bestaat weinig of geen kans, zoo arbiters slechts die wrakingen passeeren, welke kennelijk onredelijk zijn.

Het is hier niet de plaats de rechtskundige en historische argumenten mijner zienswijze, noch de verdere rechtsgevolgen ervan uiteen te zetten. ¹⁾

Voor mijn tegenwoordig doel: dat in *breeden* economischen lezerskring *de aandacht* valt op wat voor de arbitrage-reglementen *urgente* aanvullingen zijn te achten, is de vermelding voldoende, dat ('s rechters sanctie voorbehouden) de mogelijkheid bestaat, de (ongerechtigde) wrakingen terzijde te laten en de behandeling van het arbitrale geschil voort te zetten.

Dat deze mogelijkheid van buitengewoon belang is, springt in het oog: want juist de onredelijke (*chicaneuze*) wrakingen zijn het meest gevreesd.

Edoch, het zij erkend, de uitweg (mits door de jurisprudentie erkend) is wel practisch doch theoretisch weinig elegant, want aanpassing eener verouderde wet aan volmaakt andere toestanden. Wetswijziging blijft dan ook dringende eisch.

* * *

Voor gerechtvaardigde wrakingen evenwel mag het scheidsgerecht dezen weg uit den aard der zaak niet volgen; trouwens de wraking kan hier niet terzijde worden gelaten, wyl met de mogelijkheid dient gerekend, dat de rechter later de — immers serieuze — wraking zou erkennen en een niettemin gewonen vonnis vernietigen. Doch van deze — veel minder voorkomende — bonafide wrakingen is minder gevaar te duchten; bovendien kan het meerendeel dier gevallen voorkomen worden door een nauwgezette samenstelling van het college, en mocht dit al een enkele maal niet het geval zijn, dan kunnen zij gemakkelijk opgelost, doordat de betwiste arbiter in de wraking berustend zich terugtrekt, en dan volgens het reglement wordt vervangen.

Zou echter een scheidsgerecht een enkele maal voor het geval komen te staan, dat een gegronde wraking wordt opgeworpen, die niet van te voren bij de samenstelling van het college kon worden voorkomen, en dat verder de gewraakte arbiter zich niet terugtrekt, *dan* zou het inderdaad tot een schorsing der arbitrage moeten komen, en de zoozeer gevreesde wrakingsprocedure den arbitralen rechtsgang komen onderbreken; hier vooral dus dient gewoekerd met het materiaal, dat de wet verschaft, opdat de onderbreking zoo kort mogelijk dure.

Want *òók* wanneer arbiters de wraking niet kunnen of durven passeeren, kan er een redelijke uitweg gebaad. Te dien einde wijs ik erop, dat ons wetsvoorschrift (art. 626, lid 3, W. v. B. R.) de wraking

¹⁾ Zie: Rechtsgeleerd Magazijn 1920, bl. 460 en volgend, alwaar tevens werd aangetoond, dat de hier aanbevolen uitweg reeds is bewandeld door de Fransche jurisprudentie van bijna een eeuw geleden en een goede kans zou hebben ook door onzen rechter te worden gesanctionneerd. Aldaar werd eveneens besproken, welke de meest gewenschte wettelijke regeling zou zijn.

„*summierlijk*” wil berecht zien, d.w.z. een vlug onderzoek, zonder herhaalde uitstellen, zonder uitvoerige conclusiën, zonder termijnbepalingen voor pleidooien, enz.; „*summierlijk*” wijst op een spoedbehandeling, direct of binnen korten tijd door het vonnis gevolgd. Ditzelfde geschiedt ook bij de behandeling eener faillissements-aanvraag (art. 6, lid 2 F. W.); eveneens bij een vordering tot opheffing van beslag, (volgens art. 310 W. v. B. R.).

Tot dusver heeft de arbitrage — helaas! — verzuimd de voordeelen te benutten, die het woorschrift van „*summiere*” beslissing haar biedt en waardoor de wrakingsprocedure, dat schrikbeeld der scheidsrecht-spraak, niet langer zou behoeven te duren dan hoogstens enkele weken.

Aan de arbitrage ook hier de taak, onze rechter in de gelegenheid te stellen — desnoods door een taste case — zijn oordeel ten deze te geven. Wordt het woorschrift door de jurisprudentie evenzoo toegepast als bij art. 6, lid 2 F. W. en 310 W. v. B. R. is geschied, dan wordt de arbitrale procedure door de wraking weliswaar onderbroken, wat ongewenscht blijft, doch het oponthoud althans beperkt tot even zoovele dagen als het thans soms maanden duurt.

Eén ding is dan echter nog *dringend* noodig: in de reglementen woude vastgesteld, dat de rechterlijke beslissing over de wraking gelden zal als in *hoogste ressort* geweest en niet voor appèl en cassatie vatbaar is. Anders zou de verliezende partij niet minder dan drie volle, lange maanden den tijd hebben om alleen nog maar te overwègen, of hij al dan niet appèl zal instellen; gaat hij dan eindelijk tot appèl over, dan kan daarna weer de in hooger beroep verliezende partij even grondig en even lang zich beraden over de vraag, of hij al dan niet in cassatie zal gaan! Deze wetstermijnen, uit den tijd van trekschuit en diligence stammend en daàrbij passend, vormen voorzeker een welsprekend en afdoend motief om in de reglementen appèl en cassatie ten deze uit te sluiten: wat — goddank — rechtens geoorloofd is.

De naar vlotheid strevende handelsarbitrage kan dus uit de bedreiging van het wrakingsrecht naar twee kanten een uitweg zoeken. Bij onoprechte, volkomen onredelijke wrakingen kan schorsing achterwege gelaten; mocht onverhoopt onze rechter in tegenstelling met zijn Franschen voorganger, den toegang tot deze oplossing versperren en schorsing gebieden, dan belooft nog altijd de tweede weg goede kansen om de onderbreking door een „*summiere*” berechting tot luttele weken terug te brengen; wat eveneens bij serieuze wrakingen de oplossing is.

Zelfs indien alleen dit tweede doel bereikbaar mocht blijken, dan reeds was er veel, heel veel gewonnen. Want, zou met medewerking der rechterlijke macht de duur der gerechtelijke wrakingsprocedure zoo aanzienlijk worden bekort als boven aangegeven, dan zou de prikkel om het wrakingsrecht, tegen zijn hooge natuur in, als onedel rekmiddel te *misbruiken*, zoo al niet weggenomen dan toch zeer belangrijk worden verzwakt.

Na de amendementen, die in het voorgaande liggen besloten, mogen nog eenige desiderata volgen:

men schrappe — voor zoover niet reeds is geschied — alle bepalingen, die de beslissing over de wraking opgedragen aan bestuur, scheidsgerecht of wie ook; —

men schrijve schorsing na de wraking niet imperatief voor, zooals na het wrakingsarrest in sommige reglementen is gedaan; door zulk woorschrift — hoe goed bedoeld — snijdt men immers af de mogelijkheid om onoprechte wrakingen te passeeren; —

men late, *indien* een hoogst enkele maal geschorst wordt, „de meest gereede” partij de zaak onverwijld bij den rechter aanbrengen: de wet toch zwijgt erover, wie de zaak in rechte moet aanhangig maken. Na

zoodanige reglements-aanvulling zal de meest gereede (belanghebbende) partij niet nalaten zulks spoedig te doen, zoo haar belangen dit wenschelijk maken; zij dient dan veiligheidshalve zoowel de tegenpartij als de arbiters te dagvaarden, daar — alweder — de wet niet vermeldt wie er in het wrakingsgeding moeten worden opgeroepen; —

men schrappe bepalingen, die — naast de in de wet genoemde wrakingsgronden — nog andere gronden noemen: de rechtsgeldigheid eener zoodanige aanvulling is dubieus, kan dus onnoodige rechtsconflicten veroorzaken; —

men schrappe alle bepalingen, die woorschrijven dat een wraking voor of op de eerste arbitrale zitting of een bepaald tijdstip moet worden opgeworpen: (b.v. binnen 14 dagen na de aanwijzing der arbiters); *dergelijke bepalingen zijn ten stelligste te veroordeelen*.

Ik zie geen enkel motief, waarom een arbiter, die eerst na de eerste zitting of na die 14 dagen belang krijgt bij de hangende arbitrage, niet zou mogen gewraakt worden. Bovendien schijnt een zoodanige bepaling mij en anderen niet rechtsgeldig toe (rechtsconflict!); —

na die schrapping worde opgenomen het woorschrift dat een scheidsrechter niet meer kan worden gewraakt om redenen, in welker bestaan men heeft berust: dit is de beste samenvatting en redactie voor alle gevallen van berusting. Zoo zal men door (zonder te wraken) zijn eisch of verweer voor arbiters voor te dragen, het recht verliezen om daarna nog op een toen reeds bestaanden grond te wraken. Evenzoo zal men bij een tweede zitting niet meer gebruik kunnen maken van een wrakingsreden, die bij de eerste zitting reeds bestond, doch toen ongebruikt is gelaten.

In beide gevallen is het wrakingsrecht door berusting verwerkt, ook al zegt de wet of het reglement dit niet met zooveel woorden; —

ten slotte worde een andere voorziening getroffen voor het geval, dat een of meer der leden van het benoemde scheidsgerecht zijn komen te ontbreken: door wraking, dood, ziekte, terugtrekken enz.

Zoo goed als alle mij bekende reglementen bepalen dan, dat voor den ontbrekende één vervanger in de plaats komt. Moest deze bepaling ooit onder het oog der jurisprudentie komen, zij zou — hoe onschuldig en natuurlijk ook — hoogst waarschijnlijk geen genade vinden. Wet en jurisprudentie beschouwen het arbitrale college als *één ondeelbaar geheel*: valt één der arbiters weg, zoo valt het college. Dit bezwaar is gemakkelijk op te lossen in dezer voege: men bepale, dat in de bedoelde gevallen, waarin een arbiter komt te ontbreken, door het bestuur, voorzitter, secretaris of op andere dergelijke wijze, een *nieuw college van drie* worde benoemd, waarbij ook de vroegere niet ontbrekende arbiters kunnen worden aangewezen. Het bestuur, voorzitter, secretaris, kan en zal als zoodanig dan wel benoemen de twee vroegere niet ontbrekende arbiters met een nieuwen derde: practisch geen de minste moeilijkheid, daar feitelijk alles bij het oude blijft, terwijl toch formeel de ondeelbare collectiviteit van het arbitraal college aldus geëerbiedigd wordt.

Hiermede zijn de bouwstoffen verschaft voor de voornaamste en meest urgente verbeteringen en aanvullingen; met name bestaat het uitzicht om door een doelmatige inrichting van het reglement het zoo zeer dreigende gevaar voor onderbreking en oponthoud, als gevolg van het wrakingsinstrument, tot aanmerkelijk geringer proportie terug te brengen; waarbij de schorsing of in het geheel niet zou intreden, of — indien wèl — dan toch hoogstens enkele weken behoeven te duren.

Handel en bedrijf beleven zware tijden — zwaardere nog staan hun wellicht te wachten — waarin de reglementen de belemmering eener onvoldoende wets-

regeling meer en beter dan ooit dienen op te heffen. Te wachten op wat wellicht de wetgever vroeger of later — vermoedelijk later! — zal brengen, ware roekeloos; te meer, waar men reeds thans kan constateeren, dat de gevallen van moeilijkheden en conflicten zijn vermeerderd: gevolg van de omstandigheid, dat handel en bedrijf nieuwe banen moeten inslaan, nieuwe afzetmogelijkheden zoeken en het drijven der zaken geheel van karakter, richting, relatiën, is veranderd.

Mocht, door het aanbrengen der, boven bijgebrachte verbeteringen, de rechtsuitrusting, onzer kooplieden en nijveren spoedig worden versterkt: *de tijd dringt!*

Rotterdam.

Mr. A. J. VERSTEGEN.

HET VOLKSCREDIETWEZEN, AANVANG, 1920.

I.

Het volkscredietwezen in Ned. Indië bestond aanvang 1920 twintig jaar. Want zijn geschiedenis vangt aan met het Gouv. Besluit van 8 November 1900 No. 25; waarbij den Assistent-Resident de Wolff van Westerrode werd opgedragen een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van het oprichten van *landbouwcredietinstellingen*: wat te voren hier en daar op initiatief der plaatselijke ambtenaren was verricht mag men beschouwen als voorbereiding. Als gevolg van deze regeeringsopdracht werden talrijke afdelingsbanken opgericht, waarvan het bestuur in hoofdzaak uit bestuursambtenaren bestond, terwijl de Regering met voorschotten en subsidies steunde. Voorts werden onder al dan niet „zachten” drang der bestuursambtenaren over geheel Java gemeentelijke rijstschuren, (padi loemboengs) en, later, meer en meer ook desabankjes, opgericht.

De centrale regeeringsbemoeyenis met wat, eerst Landbouwcredietwezen, daarna Inlandsch Credietwezen, eindelijk, Volkscredietwezen heette, werd ten slotte georganiseerd in een Dienst van het Volkscredietwezen, terwijl in 1912 bij de instelling eener Centrale Kas voor het V. C. W., de rechtstreeksche finantieele betrekkingen tusschen staat en credietinstellingen naar dit lichaam werden overgebracht.

Uit dezen terugblik blijkt reeds, dat het Volkscredietwezen van bovenaf door aandrang (pressie vaak!) van de Centrale Regering en hare ambtenaren is ontstaan; dat het niet uit de credietbehoevenden is opgekomen.

Ook nu nog is de verhouding van het volkscredietwezen tot den staat ter eener, de credietbehoevenden, het volk ter anderzijde hiermede gekenschetst zoo als wij nader zullen zien.

Verder teekent dit overzicht de verbreeding, den groei, van het oorspronkelijk als landbouwcrediet bedoeld credietwezen — groei, die niet behoefte te verwonderen, waar de eerste voorwaarde: behoefte aan crediet, in bijna onbepaalde mate aanwezig is in de Inlandsche maatschappij.

De tegenwoordige organisatie van het credietwezen is, in het kort, de volgende: de grondlaag vormen op Java de gemeentelijke credietinstellingen, desa-loemboengs, en, -banken, die verplicht zijn hun geldsaldi in bewaring te geven aan de afdelingsbanken, welke instellingen in deze en andere verplicht bij hen belegde gemeentelijke fondsen een aanzienlijk deel van hun bedrijfskapitaal vinden, n.l. ult^o. 1919, 31,3 pCt. der opgenomen gelden, hetgeen te grooter beteekenis heeft, waar daarover meestal slechts 2 pCt. interest wordt vergoed.

Daarboven staan de Volksbanken, meerendeels afdelingsbanken, wier bestuur bijna altijd uit de Europeesche en Inlandsche bestuursambtenaren en eenige Europeesche, particulieren bestaat en meestal den afdelingschef tot voorzitter heeft.

Met elkander staan de volksbanken zelden (al te weinig!) in directe relatie — wel hadden 67 van de 83 bestaande een credietovereenkomst met de Centrale Kas gesloten.

De Centrale Kas, beheerster der Regeeringsvoorschotten, orgaan van het regeeringstoezicht op de administratie der banken, reserve voor deze, schakel tusschen de banken onderling en tusschen deze en het belegend publiek, is bedoeld als reguleator voor het bedrijf der volksbanken. Overmatig groote kasaldi kunnen via haar afvloeien naar banken, die behoefte hebben aan bedrijfskapitaal; zij weet, welke banken deposito's gebruiken kunnen; dank zij haar onderlegd personeel (15 ambtenaren buiten den Directeur) kan zij de banken bedienen met een geregelde administratieve controle.

Naast deze pyramide van credietinstellingen staat de dienst van het Volkscredietwezen; die met een buiten-personeel van niet minder dan 4 inspecteurs, 16 adjunct-inspecteurs, 13 Inlandsche ambtenaren en leerling-ambtenaren en 270 mantris en hoofdmantris, volledig toezicht houdt op het gemeentelijk crediet; de actie der volksbanken controleert en leiding tracht te geven aan het geheele credietwezen. De vereeniging, in Augustus 1919 van het directeurschap der Centrale Kas met het adviseurschap van het Volkscredietwezen zal een betere samenwerking en hechter organisatie zeker ten goede komen.

De bemoeyenis, van de overheid en hare organen met het credietwezen, waardoor, dit laatste zulk een eigenaardig karakter heeft gekregen, uit zich behalve in het hooger aangegevene, nog:

1o. in de verstrekking, aan de Centrale Kas van een grondkapitaal tot een maximum van f 5.000.000,— tegen een interest, die over het werkelijk opgenomen kapitaal 3,18 pCt. bedraagt, terwijl bovendien sedert 1916 die rente (f 91.520,— 's jaars) als rentevrije uitgestelde schuld bij de bedrijfsmiddelen mag worden gevoegd, totdat een reservefonds ten bedrage van f 1.250.000,— zal zijn gekweekt;

2o. in de vrijstelling, van zegelrecht aan de volksbanken verleend voor de ten haren behoefte af te geven schuldbekentenissen en kwijtingen, zoomede verlaging van dit recht voor bewijzen van aandeel;

3o. in de regeling van het credietverband, waardoor Inlandsche gebruiksrechten, op lands domein¹⁾ en op particuliere landen; gebouwen, werken, beplantingen, bezaaiingen als zekerheid kunnen worden gesteld voor de nakoming van verbintenissen, uitsluitend ten behoeve van bepaald aangewezen credietinstellingen;

4o. in de bemoeyenis van bestuursambtenaren; in het bijzonder bij het innen der schulden, welke bemoeyenis zeer intensief pleegt te zijn, en, via alle schakels van het Inlandsch bestuur op de deshoofden drukkend, een groote rol speelt bij het terugbetalen. Jammer genoeg geeft geen enkel verslag gegevens, waaruit blijkt hoe ver deze ambtelijke bemoeyenis zich uitstrekt; bij welke banken Europeesch en Inlandsch bestuur hulp verlenen. Slechts vindt men in het verslag van het V. C. W. van 1920 pag. 3 kol. 2, regel 6 v.o. „De belangstelling van de bestuursambtenaren blijft onmisbaar voor het ingrijpen daár waar de sterke hand of het dwingend voorschrift de raadgevingen en waarschuwingen van de ambtenaren, van het V. C. W. moeten steunen en aanvullen”, terwijl op pag. 2 kol. 2 de hulp van de bestuursambtenaren voor de volksbank Mingkabau „onmisbaar” wordt genoemd, en op pag. 17 kol. 1 vermeld wordt dat de arbeid en kosten aan de bestrijding van den achterstand verbonden zich niet onder cijfers laat brengen. Voorts wordt in het Verslag der Centrale Kas, over 1919 pag. 11 medegedeeld, dat de Europ. en Inl. ambtenaren veelal nog een gewichtig aandeel hebben in het credietbedrijf;

5o. in het feit, dat ook nu nog de persoonlijke opvattingen van ambtenaren een zoo groote rol spelen kunnen, de belanghebbenden zoo lijdelijk blijven, als uit pag. 9 kol. 1 van het verslag V. C. W. blijkt: „De Regent van Magetan, tot de overtuiging gekomen, dat

¹⁾ Deze ergerlijke qualificatie van de rechten van Inlanders op den grond, is nu eenmaal de ambtelijke!

de desaloemboengs in zijn regentschap de aangewezen credietinstellingen waren, bevorderde de oprichting van een 140 tal nieuwe schuren, die onder de strenge controle van dezen hoofdamtenaar ook bevredigend werken." Houdt men nu in het oog, dat in het jaar 1919 in totaal 555 loemboengs werden opgeheven en 577 niet uitleenden, waarvan alleen al resp. 249 en 209 in het aan Madioen grenzende en daarmee meest overeenstemmende gewest Kediri, dat voorts Madioen met 910 loemboengs verre achter zich laat, de aangrenzende volkrijkere gewesten Kediri en Rembang en slechts 180 achter staat bij het veel volkrijker Kedoe, dan krijgt men uit de geciteerde mededeeling een vrij zuiver beeld van de afhankelijkheid van het credietwezen van — vaak persoonlijk — overheidsinzicht, waartegenover wenschen en oordeel der belanghebbenden weinig gewicht in de schaal leggen. Tevens vindt men een voorbeeld ervan, dat de veelgeprezen autonomie der desa althans in zake het credietwezen alleen op papier bestaat.

Zoolang de belanghebbenden nog niet in staat zijn voor zichzelf te zorgen, is scherp overheidstoezicht op het credietwezen volstrekt noodzakelijk. Twee vragen doen zich echter voor.

1o. welke is de mate van verantwoordelijkheid van den staat voor de door zijn organen geleide credietinstellingen?

2o. brengt een zóó ambtelijk credietwezen als het Indische geen gevaren met zich; is de band tusschen overheid, en credietinstellingen er niet te nauw?

De eerste vraag is te meer gewettigd, daar, bij de intensieve bemoeienis van de overheid met de credietinstellingen het via de Centrale Kas door den staat aan de volksbanken verstrekte bedrijfskapitaal slechts f 1.620.266,— bedroeg (terwijl andere banken f 1.457.327,— van de C. K. te vorderen hadden), tegenover f 10.246.500,— aan gelden van Inl. gemeenten; f 15.543.700,— deposito's en f 5.371.000,— onmiddellijk opzegbare gelden van particulieren! Daarbij komt dat de Volksbanken geen aandelenkapitaal hebben en hun zuiver vermogen (de eenige reserve!) slechts f 4.725.100,— bedroeg, waarvan 27,7 pCt. in gebouwen vastgelegd.

In een circulaire van den Directeur van B. B. spreekt de Regeering nu uit, dat zij „hoewel zich ten volle bewust van de bijzondere positie der volksbanken en de daaruit voor haar voortvloeiende verplichtingen, onder die verplichtingen niet rangschikt eenigerlei borgstelling voor de stipte terugbetaling van bij de Volksbanken in deposito als anderszins belegde gelden."

Het schijnt twijfelachtig of deze beslissing tegenover beleggers uit vroeger tijd billijk is te achten, waar deze, bij de keuze hunner belegging zich stellig hebben laten beïnvloeden door de gedachte, dat de Regeering stond achter de door haar in het leven geroepen, door haar ambtenaren geleide credietinstellingen. Uit verscheidene Centrale Kas-verslagen kan men dit lezen.

In ieder geval is het noodig, dat aan deze Regeeringsbeslissing meer algemeen bekendheid worde gegeven dan door opneming in een circulaire en een verslag van het V. C. W. en dat zowel de Centrale Kas als de banken (b.v. door de aantekening op de depositobewijzen: buiten borgstelling van den staat) misverstand bij den belegger, dat uit de bijzondere positie der banken zoo gemakkelijk voort kan vloeien, voorkomen.

Wat de tweede vraag betreft, reeds dadelijk treft, dat ambtelijke leiding door wisselende plaatselijke ambtenaren, overladen met ander werk, telkens weer vreemd in hun nieuw ressort, evenzeer te kort moet schieten als leiding door een sterk gecentraliseerden dienst.

Misverstand bij de beleggers betreffende de verhouding van overheid en credietinstellingen kan weg-

genomen worden: ernstiger is, dat de leeners geen scheiding zien. Zoowel de desa-loemboengs en -banken (immers alleen in naam instellingen van de autonome! desa) als de afdelingsbanken, zijn voor de leeners instellingen van het Gouvernement, overheidsorganen.¹⁾

Dat „het corps mantris" (met de controle op de dorpscredietinstellingen belast) „meer en meer gerecruteerd wordt uit het lager personeel van het V. C. W., schrijvers en hoofdschrijvers van dorpscredietinst." (Verslag V. C. W.) kan dien indruk alleen versterken: minder dan ooit zal dat personeel — hoewel uit de gelden van loemboengs en banken betaald — zich desapersoneel voelen. Teekenend ook voor de praktijk van de controle der mantris is de klacht in het verslag, dat niet alleen „de controle niet altijd scherp genoeg is, het helder inzicht veelal ontbreekt, niet voldoende gerapporteerd wordt en de rapporten niet altijd betrouwbaar zijn, maar bovendien „bij de ijverigen de controle licht in leiding en persoonlijke beheervoering ontaardt", terwijl zij „bij de niet-ijverigen verslapt".

Doordat voor de credietnemers overheid (niet een overheid uit henzelve voortgekomen, die hen kent, die zij vertrouwen, maar een vreemde!) en credietinstellingen één zijn (en zóó onzuiver zien zij niet); doordat alles van boven af geregeld wordt, buiten hen om; doordat „de sterke hand of het dwingend voorschrift de raadgevingen en waarschuwingen van de ambtenaren van het V. C. W. steunen en aanvullen", doordat „het gezag vaak de gebreken in de privaatrechtelijke verhouding tusschen bank en credietnemer kan vervangen" (sic. V. C. K. 1919) doordat — wij zullen het nader zien — alle rechtstreeksche aanraking tusschen de credietbehoevenden en de beheerders der afd. banken opgehouden heeft, is de basis van het credietwezen onzuiver, is het *ongezond*.

Het V. C. W. heeft alleen toekomst, indien het werkelijk een *volks* credietwezen wordt; indien de belanghebbenden zelf meer en meer invloed er op gaan uitoefenen; indien de dorpscredietinstellingen dezen naam ten volle verdienen; indien de volksbanken niet langer zijn instellingen met grotendeels ambtelijk bestuur, gecontroleerd en geleid van uit het regeeringscentrum, zonder andere aanraking met de belanghebbenden dan die van geldschietter tot geldnemer, *zonder eigen leven*, maar in waarheid *volks*-banken. En juist het sterk ambtelijk karakter der credietinstellingen staat deze ontwikkeling in den weg.

Er is slechts één weg uit de impasse. Wanneer gedecentraliseerd wordt, niet alleen ambtelijk; wanneer althans op Java, overal waarlijk autonome gebiedsdeelen zijn, zal allereerst het credietwezen moeten worden gedecentraliseerd, de overheidsbemoeienis moeten worden overgedragen op de lokale ressorten, met uitzondering van het zuiver administratieve toezicht, dat economischer van uit het centrum kan worden verzorgd. Dan zal voor het vreemde gezag in de plaats treden het grotendeels uit de bevolking zelve opgekomen plaatselijk gezag; dan zullen de belanghebbenden, via hun afgevaardigden, die hun nooden kennen, hun invloed kunnen doen gelden; leiding en toezicht zullen tot hun recht kunnen komen, terwijl zoowel aan de funeste centralisatie als aan de persoonlijke leiding een einde komt.

De opmerking in het verslag V. C. W., dat verbetering in verband met de onevenredige stijging der bedrijfskosten alleen te bereiken is o.m. „door het zoeken van nieuwe onbetaalde hulp bij de belanghebbenden zelf, m.a.w. door een streven in coöperatieve richting" is juist. Doch dit is eerst mogelijk na decentralisatie, nadat het contact tusschen de leeners en de leiding der credietinstellingen zal zijn hersteld.

C. O. v. D. PLAS.

¹⁾ Vergelijk de opmerking in het V. C. K. 1911, dat „voor de credietnemers de betrekkingen tusschen afdelingsbank en overheid zeer nauw zijn."

LONDENSCHÉ CORRESPONDENTIE.

De schadevergoedingskwestie; de stand der mijnwerkerskwestie; een rechterlijke beslissing inzake het Russische goud; het nieuwe spoorweg-wetsontwerp.

Onze Londensche Correspondent schrijft ons d.d. 21 Mei 1921:

Coal dominates the situation, for, when all is said and done, what is Upper Silesia than a coal problem camouflaged as nationalism? With the political aspects of the present situation, I have fortunately nothing to do, but the French press is not wholly incorrect in ascribing the British attitude to a desire to get reparations out of Germany, and to a realisation that the cession of the coal measures of Upper Silesia is not completely compatible with the demand for the enormous sums agreed upon only a few days ago. It is as well for everyone to bear in mind that business opinion is getting utterly sick of the whole business, and prefers certainty, even if it means smaller sums, to vague millions in the future which only mean more trouble now. The complete collapse of the Reparations Act as an instrument for collecting revenue, together with the utter confusion and delay it has brought with it, has done much to bring about this change of view, but, as I have already said in previous letters, there is the very strongest fear that much more military activity will bring about an utter collapse of European credit. The weekly revenue returns show enormous falls, and the latest reports as to the progress of the Conversion Loan show that a very considerable part of the holdings of War Bonds will have to be redeemed as they fall due. The City naturally asks how this is going to be done if more money is to be spent in keeping mobilised an enormous force of troops to prevent the Germans from getting Ruhr coal. So far as the City is concerned, the whole war policy is „dead as mutton”, on no more sentimental grounds than that the country cannot stand the racket any longer. In spite of the lack of prominence given to the Banker's Manifesto in the daily press, the significance of that statement has by no means been lost on the technical press, and one may be very sure that its importance has not been misunderstood in political quarters either. We may now hope that the fight against the Ways and Means Resolutions will be carried on with renewed vigour, and as Sir Robert Borne is dining with the Bankers shortly, he may perhaps carry away with him from the banquet some idea of the resentment which is being felt at the idea that the revival of trade, to which we are now looking forward, should be strangled in this insane way. There is of course not the slightest doubt that the Government will be able to carry its proposals, in view of the enormous majority over which it disposes in the House of Commons, but the popularity of trade restrictions is very much on the wane, and the attack of the City could not have come at a more appropriate moment.

The domestic coal situation shows a considerable improvement. Though the demand for a Pool has not been officially dropped, it is fairly clear that it no longer stands in the forefront of the miner's demands, and that a satisfactory wage offer would dispose of it altogether as a problem of immediate importance. But it is also clear that the present completely individualistic system is more or less bound to go. Lord Londonderry's letter to his fellow coal owners in the North is a proof that district amalgamation of interests is supported by not a few leading men, and as this was the official proposal of Sir Arthur Duckham on the Sankey Commission, it may be that this will prove to be the consolation prize awarded to the Miners Federation, in addition, of course, to a temporary subsidy in order to prevent wages having to be cut too much. The week's correspondence also shows that the technical difficulties of

arranging a pool are by no means so enormous as was supposed. An ingenious proposal comes from Major Barnes, one of the most brilliant of the Independent Liberals, to the effect that instead of subsidising the industry, the Government should buy out the royalty owners in the industry, and should divert the proceeds of the royalties to a common fund to enable wages to be supported in the weaker districts. The trend of opinion altogether is that if the levy were based on the same principles as the present coal royalties, it would be possible to work the pool quite satisfactorily, though of course, the main problem, whether it is really desirable to keep the weaker mines going, would still have to be faced. On the wages issue, the creation of a new standard, to fluctuate with the cost of living, and representing an advance over the 1914 scale, would appear to be the solution likely to be adopted. The danger of a general strike is, I think, completely at an end, since the miners leaders have discouraged the idea. The only danger comes from the rather vindictive policy now being followed by the Government, of arresting and sentencing obscure individuals for alleged seditious utterances, which is exasperating Labour opinion. The Government probably cannot help itself, since a large section of its followers professes to see England on the verge of „bloody revolution”. The danger of this sort of policy is obvious; if and when a Labour Ministry comes into office, it will have a plentiful crop of precedents to fall back upon in case it desires to silence inconvenient opponents, and in fact, the Labour Party in the House is already making use of this particular argument.

Lack of space last week prevented my mentioning the important fact that the Russian Trade Delegation has won its test case, and that it is now possible to trade with Russia without finding that the goods imported will be attached by order of the Court. The decision of the Court was based upon the fact that it had nothing to do with the morality of the decisions of the Soviet Government, but solely with the question of its de facto recognition. Having found that the British Government had by the conclusion of the Trade Agreement recognised the Soviet, the Court was bound to uphold the internal acts of that Government, however repugnant its decisions might be to the rules generally recognised as regulating the position of private persons, and thus the confiscation of private property by the Soviet could not be questioned in an English Court. The various judges were of course entitled to utter various dicta, but these were not part of the judgment. It is considered unlikely that the House of Lords will upset this judgment, even if the case is taken before them. Unfortunately, it is now clear that whatever the paper provisions of any Agreement may be, it is impossible for any Government to prevent propaganda against the other, and so the victory in the Courts may not yet prevent the determination of the Agreement on other grounds. That Russia has nothing to offer at the moment except promises is now fairly clear, and even the English Co-operative Movement shows itself somewhat disinclined to do an active business without more security than it at present possesses. M. Krassin himself seems to have impressed the business community favourably, and the fact that postal and telegraphic communication has now been resumed, will no doubt lead to a clearer appreciation of the Russian position, which will in all probability be shown to be neither so bad as one side, nor so angelic as the other, assert it to be.

The third issue of economic importance this week has been the opening stages of the conflict over the new Railway Bill. Your readers will remember that some time ago I gave particulars of the White Paper embodying the proposed terms of the

Government Bill.⁴⁾ The financial terms have since then been settled, and the trouble which it seemed at one time would be produced over the question of Trade Union representation on the Directorates has been removed also, by agreement between the men and the Companies themselves. The new Bill, which is based upon the latest compromises on these and other matters, is an enormous document of some seventy pages, but I would commend to the attention of your readers the new White Paper, Cmd. 1292, in which the proposals of the Government are fairly simply set forth.

So far as the grouping is concerned, certain changes have been made. The Scottish lines are to be divided into two groups, a Western and an Eastern, and this is recognised as being likely not to meet with the wishes of the lines themselves. The North-Eastern Railway, and certain minor lines, which were originally intended to be grouped with it in a separate group, or to be all combined with three other lines, all operating in the East and North. The local London lines, which were in the original scheme to form a separate group, are now excluded for the time being.

The large lines in each of the proposed groups are first of all to amalgamate, and are then to absorb the smaller ones, if possible, on terms to be settled upon by the lines themselves, though such an agreed scheme will necessitate the confirmation of the new Amalgamation Tribunal set up by the Act: whilst the Tribunal is to settle the scheme if no agreement is reached by the lines themselves.

Much the most complicated problem is however the new financial basis of rate making. There is to be substituted for the existing classifications a new single classification, on the basis of which the actual charges of the Companies will be based, and those scheduled charges are to be approved by a new Tribunal, to be known as the Railway Rates Tribunal. The principle of the Charges is to be that of enabling the Companies to obtain, with „efficient and economical working and management, an annual net revenue equivalent to the aggregate net revenues in the year 1913 of the constituent companies and the subsidiary companies absorbed by the amalgamated companies with additional allowances in respect of capital not fully fructified in 1913 or capital spent since that year.” But these charges are to be periodically reviewed, in order to adjust them to the changing economic circumstances, especially the lower costs which are expected to arise from combined working, and if there are surpluses, the Bill proposes to distribute such surpluses in the proportion of 20 per cent to the companies, and 80 per cent to the trading community, „in the shape of a reduction of rates”.

Much more complicated is the position of what are known as the „exceptional rates.” These are the actual rates charged by the Companies to millions of separate users, and their abolition would result in complete confusion. The original idea that they could be abolished has been abandoned, but the existing exceptional rates will have to be adjusted to the new standard rates to be allowed under the Bill, and the so adjusted rates will continue in force for a year thereafter, subject to the limits laid down in the Bill. These limits are that the rate must not be less than 10 per cent below the standard, or more than 40 per cent below it, and if the rates are to be continued after the year in question, the permission of the new Rates Tribunal must be sought. New exceptional rates may be granted, provided that they do not conflict with the limits set forth above, but they are to be subject to confirmation by the Ministry of Transport, and do come into operation before the Ministry has passed them, or until there has been a consideration of them by the new Rates Tribunal.

The majority of the Companies has provisionally

agreed to the scheme, though reserving their right to press for amendment in details, and even in some respects, of principle. On the other hand, it appears that the Great Northern Railway, or, rather, the Chairman of the G. N. R., Sir Frederick Banbury, intends to oppose, and at a meeting of shareholders this week, a hostile resolution has been passed, the Company intending to introduce a Bill of its own, and to stand out against the Government scheme. The Chairman said that the company had reserves enough to pay the Current dividend, provided they got their share of the Government guarantee until the period of decontrol. The other companies have been more cautious in their utterances, but it will be interesting to see what will be said in the forthcoming debate in the House of Commons.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht met bijlagen van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand April 1921, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van April 1920.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 941.576.110, waarvan f 708.675.404 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwaren van belastingdruk medebrachten — is in totaal een som van f 1.131.700.102 ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 39.473.366 op, tegen f 36.262.730 in April 1920 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 3.210.636. Hierbij dient echter in aanmerking te worden genomen, dat in de opbrengst van het zegelen statistiekrecht van April 1920 onderscheidenlijk f 331.654 en f 226.092,50 is begrepen aan in Maart 1920 ontvangen bedragen. De opbrengst overtrof de raming met een bedrag van f 5.939.116.

Daar de opbrengst der middelen over het eerste kwartaal 1920 een som van f 3.491.597 beneden de raming bleef, overtreft de opbrengst over de eerste vier maanden van dit jaar de raming met f 2.447.519.

Tot de hoogere opbrengst in de maand April 1921, in vergelijking met die in April 1920, droegen vooral bij de inkomstenbelasting, de dividend- en tantièmebelasting en de vermogensbelasting, de suiker-, gedistilleerd- en bieraccijnzen; de registratie-, successie- en invoerrechten, het statistiekrecht en de loodsgelden.

Daarentegen brachten o.a. minder op de grondbelasting, de zout- en gedistilleerdaccijnzen en de zegelrechten.

De mindere opbrengst van de grondbelasting is het gevolg van achterstand in het opmaken der kohieren in verband met de wijziging van de gemeentewet, die van den zoutaccijns vloeit voort uit den invoer van zout uit Duitschland; die van den geslachtsaccijns hangt samen met minder verbruik wegens stijging van de vleeschprijzen en met den invoer van Argentijnsch en Deensch vleesch.

Dat de inkomsten- en vermogensbelastingen meer oprachten is mede een gevolg van het inhalen van achterstand. De hoogere opbrengst van den suikeraccijns houdt waarschijnlijk verband met het aanvullen van voorraden, die van den gedistilleerdaccijns met navordering van accijns wegens de met ingang van 6 Januari j.l. in werking getreden accijnsverhoging, die op 7 Maart en daarna werd voldaan.

De hoogere opbrengst van den bieraccijns houdt verband met ruimere beschikbaarheid van grondstoffen; die van de registratierechten is een gevolg van belangrijke emissies door Naaml. Vennootschappen.

Niettegenstaande in de opbrengst van het zegel-

⁴⁾ [Zie No. 268, pag. 149 van dezen jaargang. — Red.]

recht over April 1921 een bedrag van ruim f 331.600 aan in Maart 1921 wegens zegelrechten ontvangen gelden is begrepen, is die opbrengst minder dan in April 1920. Deze vermindering moet waarschijnlijk worden toegeschreven aan den geringen handel ter beurze.

De stijging van de invoerrechten en de loodsgelden vindt hare verklaring in de — tengevolge van de staking in Rotterdam — zeer lage opbrengsten van April 1920.

Hoewel de ontvangsten in de afgelopen maand vrij gunstig zijn te noemen, mag niet uit het oog worden verloren, dat, met name ten aanzien van de directe belastingen, de invloed van de economische inzinking, nog niet in de cijfers tot uitdrukking komt en voorts het inhalen van achterstand bij de inning der belastingen de cijfers heeft doen stijgen. Dat een en ander niet zonder beteekenis is, blijkt hieruit, dat in het loopende jaar de raming over de eerste vier maanden met ruim f 6.000.000,— werd overschreden tegen slechts ten naastenbij f 2.700.000,— in het overeenkomstig tijdvak van het vorig jaar.

Bovendien moet in aanmerking worden genomen, dat de gedistilleerd-accijns, sedert het opmaken van de raming belangrijk werd verhoogd, uit welke verhooging eene meerdere bate voor een vol jaar van f 15.000.000,— wordt verwacht, terwijl eindelijk in aanmerking dient te worden genomen, dat de invoerrechten in April 1920, in vergelijking met latere maanden van dat jaar, een laag cijfer vertoonden.

AANTEKENING.

Een adres uit de Londensche City inzake den Vrijhandel. — De in de afgelopen week in het Engelsche parlement behandelde en aangenomen resoluties nopens de bescherming van z.g.n. „sleutel-industrieën” en het nemen van maatregelen tegen „dumping” en invoer uit lage-valuta landen ¹⁾ hebben den leidenden mannen uit de City aanleiding gegeven tot het openbaar maken eener verklaring, welke hieronder in extenso wordt opgenomen. De verklaring spreke voor zichzelf. Haar beschouwingen mogen van tijd tot tijd de sporen dragen eener politieke voorzichtigheid, die men geringer zou hebben gewenscht — zoo, waar de verminderde koopkracht van het contingent wordt toegeschreven aan de nieuwe tolgrenzen tusschen de door het vredesverdrag in het leven geroepen staten, in plaats van ronduit aan de knechting van de centrale landen — dit neemt niet weg, dat zij een daad is, welke in de handelspolitieke geschiedenis van Engeland zal blijven voortleven.

VERKLARING.

Honderd jaar geleden, in een tijdperk van depressie volgend op een grooten oorlog, werd door de kooplieden van Londen een gedenkwaardige petitie aan het Parlement aangeboden, tegen de „anti-commercieele beginselen” van het toen geldende stelsel van handelsbelemmeringen. Heden, geleid door dezelfde beweegredenen, gedrukt door nog belangrijk zwaarder belasting, en in het aangezicht van voorstellen strekkende tot herleving van de methoden van restrictie uit het verleden, verklaren wij, dat het voor een herstel van vertrouwen in de toekomst absoluut noodzakelijk is, dat geen wetgevende of administratieve maatregelen worden genomen, welke de totale productie der Britsche industrie zouden doen verminderen of den vrijen uitruil van Britsche goederen zouden belemmeren.

De druk der belastingen kan alleen worden verlicht, wanneer de noodzakelijkheid van openbare zuinigheid met kracht en beslistheid onder het oog wordt gezien. De tegenwoordige omvang der openbare uitgaven dreigt de bronnen van de welvaart des lands te vdrogen en zijn crediet in den vreemde te verzwakken. Naar ons oordeel is het meer

¹⁾ Een overzicht van den inhoud dezer resoluties werd gegeven door onzen Londenschen correspondent in het nummer van 3 April j.l. blz. 326. Men zie voorts diens beschouwingen over het adres der bankiers in dit en in het voorgaand nummer.

dan het bedrijfsleven dragen kan, meer dan de krachten der natie veroorloven, meer dan, bij toepassing van de juiste zuinigheid, van het volk behoefde te worden gevraagd.

Het stelsel van reglementeering van den handel van overheidswege, door in- en uitvoervergunningen, door controlemaatregelen en departementale bepalingen, heeft, hoe goed ook bedoeld, in tal van gevallen, naar gebleken is, tot ongelukkig resultaat geleid. Ingrijpen van staatswege in den natuurlijke loop van den handel, met miskenning der economische wetten, brengt onvermijdelijk onheil. De Britsche handel heeft voor zijn herstel niets zoozeer noodig als vrijheid om zelf de moeilijkheden, waar hij voor staat, ter hand te nemen, zelf zijn eigen belangen te bestudeeren en te verzorgen, zelf de middelen te vinden voor zijn eigen behoud.

Het is even waar als het honderd jaar geleden was, dat de buitenlandsche handel bijdraagt tot den rijkdom en de welvaart van een volk door het in staat te stellen de goederen, die andere landen het best in staat zijn te verschaffen, van daar in te voeren, en in ruil die artikelen, die het door zijn eigen verhoudingen het meest geschikt is te vervaardigen, uit te voeren; dat afwezigheid van beperkingen er toe leidt aan den buitenlandschen handel de grootste uitbreiding te geven en kapitaal en industrie in de meest juiste banen te leiden; en dat het beginsel van te koop in de goedkoopste markt en te verkopen in de duurste, hetwelk iedere koopman in zijn eigen handelen bestudeert, de beste regel is voor het ruilverkeer van het geheele volk.

De politiek, welke poogt de producten van andere landen te weren, met den goed bedoelden opzet de eigen productie aan te moedigen, kan noch den omvang van het handelsverkeer, noch de bedrijvigheid in het land in zijn geheel genomen vermeerderen. Maar zij vermog wel de consumenten, die de massa der bevolking uitmaken, in slechter conditie te brengen, wat betreft de hoedanigheid of de hoeveelheid goederen, welke zij kunnen koop. De invoer van vreemde goederen vermindert niet de arbeidsgelegenheid voor onze bevolking, aangezien deze goederen alleen betaald kunnen worden met de producten van Britsch kapitaal en Britschen arbeid. De voorstanders van een stelsel van belemmeringen zijn te zeer geneigd het elementaire feit uit het oog te verliezen, dat volken, of liever de samenstellende individuen der volken, vreemde goederen koop, omdat zij deze noodig hebben, niet om anderen te bevoordeelen, doch om zichzelf te bevoordeelen, en dat zij deze betalen door zelf goederen te produceeren, die de vreemdeling op zijn beurt behoeft. Wij kunnen den invoer in ons land niet imperken zonder tevens onzen uitvoer in te perken, en een zwaren slag toe te brengen aan het de geheele wereld omvattende handelsverkeer, waarop de positie van dit eilandrijk in de eerste plaats is gegrondvest.

Handel is ruil. Geen volk, dat leeft door den handel met andere volkeren, kan welvaren, tenzij die andere volkeren eveneens welvaren. Wij bezitten op het oogenblik groote voorraden van goederen. Wij zijn klaar er meer te vervaardigen. Er is een groote en dringende vraag naar in den vreemde. Maar als gevolg van de ontwrichting van het handelsverkeer met het vasteland — ten deele veroorzaakt door de grensbelemmeringen, welke de nieuwe Staten tusschen elkander in het leven hebben geroepen — hebben de aspirant-koopers van onze goederen niet de noodige middelen om te betalen voor wat zij behoeven. Wij moeten de markt, die wij noodig hebben, opbouwen door de continentale volken aan te moedigen naar ons te exporteeren. Want het is alleen door export, dat zij hun crediet kunnen herstellen en zich de noodige fondsen kunnen verschaffen om hun schulden te betalen. Onder omstandigheden als deze gelooven wij, dat alle maatregelen, strekkende tot het controleeren en belemmeren van den import in dit land, bij wijze van invoervergunningen, invoerrechten of welk ander middel ook, de verbetering van de wisselkoersen van het vasteland slechts kunnen vertragen en het natuurlijk herstel van het handelsverkeer tegenhouden. Wetgeving van deze soort moet, al kan zij misschien de winsten in een paar geprivilegeerde industrieën doen toenemen, onze productie in haar geheel belemmeren en de productiekosten opvoeren tot een hoogte, die het steeds moeilijker moet maken voor het Britsche bedrijfsleven, met succes op de wereldmarkt te concurreeren.

Met politieke of partij-overwegingen hebben wij, bankiers, niet te maken. Maar in het belang van de Britsche industrie en den Britschen handel, nu bedreigd door gevaren, welke het een ernstige fout zou zijn te onderschatten, wenschen wij een eerbiedig protest te doen hooren tegen elk

belemmerend ingrijpen in het handelsverkeer, strekkende tot vermindering van de welvaartbronnen van den Staat.

C. S. ADDIS.	R. M. KINDERSLEY.
A. VEBURY.	H. S. KING.
HENRI BELL.	WALTER LEAF.
R. H. BRAND.	JAMES LEIGH-WOOD.
E. C. BROWN.	F. C. LE MARCHANT.
CHALMERS.	R. MCKENNA.
L. E. CHALMERS	ALGERNON H. MILLS.
L. CURRIE.	EDWARD PAUL.
F. C. GOODENOUGH.	J. BEAUMONT PEASE.
H. C. HAMBRO.	FELIX SCHUSTER.
(R. M) HOLLAND-MARTIN.	J. HOPE SIMPSON.
INCHCAPE.	J. H. TRITON.
F. HUTH JACKSON.	R. V. VASSAR-SMITH.

Londen, 12 Mei 1921.

ONTVANGEN:

Schadevergoeding bij Brandverzekering van onroerende goederen, C. D. van Vliet. Overdruk uit het Jaarboekje van de Vereeniging van directeurs van Hypotheekbanken; zevende jaargang. Maart 1921.

De proeve van een ontwerp Ziektewet (Posthuma-Kupers), voorzien van bemerkings door het bestuur der Centrale Onderlinge te 's-Gravenhage.

Het Handelsregister; Ingesteld bij de wet van 26 Juli 1918, Stbl. No. 493; gewijzigd bij de wet van 26 Mrt. 1920, Stbl. No. 151, Johs. Knegt; Rotterdam, 1921, Nijgh en van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij.

De verwording onzer Indische strijdkrachten, door Regen; Rotterdam, Nijgh en van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij.

Verslag der Werkzaamheden van den Middenstandsraad over het Jaar 1920; Drukkerij Voortvaren, Den Haag.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT. DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden).

	April 1921	Sedert 1 Januari 1921	Overeenkomstige periode 1920
Directe belastingen.			
Grondbelasting	621.681	1.469.254	1.454.482
Personeele belasting ..	—	2.925.856	2.136.267
Inkomstenbelasting ..	12.405.377	33.767.727	16.552.788
Dividend- en tantième-belasting	1.375.305	7.990.219	3.676.584
Vermogensbelasting ..	2.942.141	5.647.557	2.516.045
Accijnzen.			
Suiker	3.122.330	13.539.712	9.614.191
Wijn	61.276	1515.804	373.830
Gedistilleerd	4.428.717	17.716.901	10.607.438
Zout	115.626	538.152	632.784
Bier	277.199	897.383	282.224
Geslacht	986.443	4.279.895	3.375.723
Belast. op speelkaarten	6.903	29.487	—
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.976.557	7.221.005	5.859.993
Registratierechten	4.510.597	13.531.379	11.835.738
Successierechten	2.636.273	10.725.010	8.891.882
Invoerrechten	3.130.767	12.048.152	8.739.409
Gouden en zilveren wenken			
Belasting	63.571	274.555	252.881
Essaailoon	104	326	208
Statistiekrecht			
Mijnen	473.985	1.293.775	1.024.533
Domeinen	112.841	163.732	200.394
Domeinen	140.505	587.018	365.154
Staatsloterij	24.342	219.205	195.366
Jacht en visscherij	166	1.455	1.004
Loodsgelden	170.660	764.211	385.960
Totaal	39.473.366	136.147.770	88.974.877

¹⁾ Hieronder begrepen f 309.049 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 1.218.410. ³⁾ Idem f 1.298.512.

OPOENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	April 1921	Sedert 1 Januari 1921	Overeenkomstige periode 1920
Directe belastingen.			
Grondbelasting	125.604	297.138	292.161
Personeele belasting ..	4) —	637.334	415.422
Inkomstenbelasting ..	3.417.834	9.680.415	5.077.866
Vermogensbelasting ..	733.277	1.404.088	635.418
Dividend- en tantième-belasting	453.851	2.636.772	1.213.273
Accijnzen.			
Suiker	624.466	2.707.942	1.922.838
Wijn	10.255	103.161	74.766
Gedist. (binn.-en buitl.)	442.872	1.771.690	1.060.743
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	6.640	107.245	148.100
Totaal	5.814.799	19.345.785	10.840.587

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	April 1921	Sedert 1 Januari 1921
Verdedigingsbelasting Ia	875.759	1.661.837
Verdedigingsbelasting Ib	2.566.320	5.145.257
Verdedigingsbelasting II	3.484.538	9.143.564
Totaal	6.926.617	15.950.658

⁴⁾ In de maand April pleegt de einduitkeering van de provinciale- en gemeente-opcenten, betreffende den vorigen dienst-plaats te hebben, welke tengevolge van den achterstand op dit middel, de opbrengst over de maand April overtrof.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. ***. beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Disc. Wissels. 4½	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 6½	5 Mei '21
Bk. Bel. Binn. Eff. 5½	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 7	25 Juni '20
Vrsch. in R.C. 6½	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 4½	11 Apr. '21
Bk. van Engeland 6½	28 Apr. '21	Belg. Nat. Bk. 5-5½	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. 5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6	4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6	8 Apr. '20	Bank v. Italië 6	20 Mei '21
Oostenr. Hong. Bk. 6	12 Apr. '21	F. Res. Bk. N.Y. 6-6½	4 Mei '21
Nat. Bk. v. Denem. 6	5 Mei '21	Javasche Bank 3½	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call. money
21. Mei '21	4 ³ / ₈	4 ¹ / ₂	5 ³ / ₄	4- ⁵ / ₈	—	6-7 ¹ / ₂
16-21. „ '21	4 ¹ / ₄ -4 ¹ / ₂	3 ¹ / ₄ -4 ¹ / ₂	5 ³ / ₈ - ³ / ₄	4- ⁵ / ₈	—	6-7
9-14 „ '21	—	3-4 ¹ / ₂	5 ³ / ₈	4- ⁵ / ₈	—	6-7
2-7. „ '21	4 ¹ / ₄ -4 ¹ / ₂	4-4 ¹ / ₂	5 ³ / ₈	4- ⁵ / ₈	—	6-7
17-22 Mei '20	—	5-6 ¹ / ₄	6 ³ / ₄ -7 ³ / ₈	4- ⁵ / ₈	—	6-7
19-24 Mei '19	3 ³ / ₄ -4	3- ³ / ₄	3 ¹ / ₂ ¹ / ₂	4- ⁵ / ₈	—	4-6
20-24 Juli '14	3 ¹ / ₈ - ³ / ₁₆	2 ¹ / ₄ - ³ / ₄	2 ¹ / ₄ - ³ / ₄	2 ¹ / ₈ - ¹ / ₂	2 ³ / ₄	1 ³ / ₄ -2 ¹ / ₂

¹⁾ Notering van 20 Mei 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

De slechte berichten omtrent de mijnwerkersstaking en groote aankopen van kolen op het vasteland, deed den sterlingkoers aanvankelijk opnieuw sterk terugloopen, zoodat voor 11,04 werd afgedaan. Op vastere berichten uit Amerika trad een herstel in, waarna de week sloot op 11,13½. Parijs en België waren opnieuw zeer vast. Op 24,60 werd het hoogste punt bereikt en trad een daling in, die heden verder voortgang maakte, zoodat voor 23,75 werd afgedaan. Marken waren daarentegen, aanvankelijk zeer flauw. Op sterke aankopen voor Duitse rekening trad

later een klein herstel in, de markt sloot echter weder flauw. Dollars waren eerder gezocht, zoodat geen verdere daling meer plaats vond. Skandinavië was weder zeer onzeker en de meeste dagen bijna zonder zaken. Ook Spanje schommelde weder sterk, 36,50—38,10—37,60. Zwitserland zonder veel verandering. Buenos Aires iets beter, 87¼—88. Indië 95¼—96¼.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen	Parijs	Berlijn	Weenen	Brussel	New York
16 Mei 1921..	—	—	—	—	—	—
17 „ 1921..	11.11	23.45	4.78	0.70	23.37½	2.77
18 „ 1921..	11.15½	23.75	4.81	0.74	23.72½	2.78½
19 „ 1921..	11.12	24.50	4.65	0.69	24.35	2.77½
20 „ 1921..	11.13	24.57½	4.67½	0.71	24.42½	2.77½
21 „ 1921..	11.13	24.35	4.69	0.70	—	—
Laagste d. w. 1)	11.04	23.37½	4.50	0.65	23.37½	2.75½
Hoogste „ „ 1)	11.18	24.60	4.82½	0.75	24.57½	2.79
13 Mei 1921..	11.11½	23.70	4.82½	0.66	23.65	2.77¼
7 Mei 1921..	11.22½	23.52½	4.27½	0.72½	23.15	2.82½
Muntpariteit..	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48½

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 6 Mei 1921.

Data	Stockholm	Kopenhagen	Christiantia	Zwitserland	Spanje	Bataavia
16 Mei 1921	—	—	—	—	—	—
17 „ 1921	65.50	50.25	44.50	49.80	37.70	95½-96½
18 „ 1921	66.—	50.75	45.25	50.05	38.10	95½-96½
19 „ 1921	66.55	50.85	44.50	49.95	38.—	95½-96½
20 „ 1921	66.—	51.—	45.25	50.—	37.60	95½-96½
21 „ 1921	65.90	50.95	44.60	50.10	37.70	95½-96½
L'ste d. w. 1)	65.—	49.90	43.90	49.70	36.50	95¼
H'ste „ „ 1)	66.20	51.10	44.90	50.15	38.20	96¼
13 Mei 1921	66.—	50.50	46.—	49.95	34.20	95-96
7 Mei 1921	66.—	51.30	43.30	50.30	39.40	95-96
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.
2) Noteering van 14 Mei.

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas
(week van 17—20 Mei 1921.)

Londen.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	agio 1/8 ct.	agio 1/4 ct.	disagio 3/4 ct.
Laagste B „	disagio 1/2 „	disagio 1/4 „	„ 1/2 „
Hoogste L „	agio 1/4 „	„ 1/2 „	„ 3/4 „
Laagste L „	disagio 1/2 „	„ 1/4 „	„ 1/4 „

New-York.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	disagio 1/4 ct.	disagio 1/2 ct.	disagio 3/4 ct.
Laagste B „	„ 1/8 „	„ 1/8 „	„ 3/8 „
Hoogste L „	„ 1/4 „	„ 3/8 „	„ 1/2 „
Laagste L „	„ 1/4 „	„ 1/8 „	„ 1/4 „

Parijs.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	agio 2 1/2 ct.	agio 2 1/2 ct.	agio 5 ct.
Laagste B „	„ „	„ „	„ „
Hoogste L „	„ „	„ 7 1/2 „	„ 12 1/2 „
Laagste L „	„ „	„ 5 „	„ 7 1/2 „

België.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	agio 2 1/2 ct.	agio 7 1/2 ct.	agio 12 1/2 ct.
Laagste B „	„ „	„ 5 „	„ 10 „
Hoogste L „	„ „	„ 7 1/2 „	„ 15 „
Laagste L „	„ „	„ 5 „	„ 10 „

Berlijn.	Ult. Mei	Ult. Juni	Ult. Juli
Hoogste B Koers	agio 1 ct.	agio 2 ct.	agio 4 ct.
Laagste B „	„ „	„ „	„ „
Hoogste L „	„ „	„ 2 „	„ 6 „
Laagste L „	„ „	„ 3 „	„ 3 „

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond.	Zicht Parijs	Zicht Berlijn	Zicht Amsterd.
21 Mei 1921	4.00.—	8.75	1.68	35.93
Laagste d. week	4.00.—	8.48	1.65	35.93
Hoogste „ „	4.00.75	8.77	1.74	36.30
14 Mei .. 1921	4.00.62	8.69	1.75	36.30
7 Mei .. 1921	3.98.75	8.26	nom.	35.52
Muntpariteit..	4.86.67	5.18¼	95¼	40¼/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	6 Mei 1921	13 Mei 1921	14 Mei/20 Mei '21 Laagste/Hoogste	20 Mei 1921
Alexandrië..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires)..	d. p. \$	41 9/16	42.—	41	42 3/8
Calcutta	£ p. rup.	1/3 23/32	1/3 9/16	1/3	1/3 11/16
Hongkong ..	id. p. \$	2/6 7/8	2/6 3/8	2/4 3/4	2/6 1/2
Lissabon	d. per Mil.	5 1/2	5 1/2	5 1/8	5 1/4
Madrid	Peset. p. £	28.45	31.25	28.90	31.80
*Montevideo	d. per \$	39 1/2	40	40.—	42
Montreal....	\$ per £	4.41 3/4	4.48	4.45	4.48
*R.d.Janeiro.	d. per Mil.	8 3/16 2)	8 1/4	8 7/16	8 1/10
Rome	Lires p. £	79	71.75	71.—	73.25
Shanghai....	£ p. tael	3/3 7/8	3/3 3/4	3/2	3/4 1/2
Singapore ..	id. p. \$.	2/3 23/32	2/3 3/4	2/3 21/32	2/3 3/4
*Valparaiso..	peso p. £	34.40	34.30	32.60	33.30
Yokohama ..	£ per yen	2/4 8 1/32	2/4 3/4	2/4 1/2	2/4 7/8

*Koersen der voorafgaende dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) Noteering van 5 Mei 1921.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
21 Mei 1921.....	33 1/4	58 5/8
14 „ 1921.....	33 7/8	59 1/4
7 „ 1921.....	35 1/2	62 1/2
30 April 1921.....	34 1/4	60 7/8
22 Mei 1920.....	59 1/2	100 3/4
24 Mei 1919.....	51 3/8	105 3/4
20 Juli 1914.....	24 11/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 23 Mei 1921.

Activa.		
Binnenl. Wis.	H.-bk. f 163.399.224,02	
sels, Prom.,	B.-bk. „ 20.255.407,19 1/2	
enz. in disc.	Ag.sch. „ 79.020.171,72	f 262.674.802,93 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto		
Idem eigen portef. ..	f 43.313.612,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „		43.313.612,—
Beleeningen		
incl. vrsch.	H.-bk. f 59.099.553,30 1/2	
in rek. crt.	B.-bk. „ 13.171.181,97	
op onderp.	Ag.sch. „ 103.074.851,91 1/2	
	f 175.345.587,19	
Op Effecten	f 167.722.387,19	
Op Goederen en Spec. „	7.623.200,—	175.345.587,19
Voorschotten a. h. Rijk		5.529.050,63 1/2
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 56.219.880,—	
Muntmat., Goud ..	„ 549.727.736,67	
	f 605.947.616,67	
Munt, Zilver, enz. „	„ 18.138.838,06	
Muntmat., Zilver ..	„ „	619.086.454,73
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds. „	f 4.774.685,12 1/2	
id. van 1/5 v. h. kapit. „	„ 3.903.652,87 1/2	8.678.338,—
Geb. en Meub. der Bank		3.594.000,—
Diverse rekeningen		25.472.567,69 1/2
		f 1.143.694.413,08 1/2
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefondsen	„ 5.000.000,—	
Bankbiljetten in omloop	„ 1.025.157.975,—	
Bankassignatiën in omloop	„ 1.793.041,45	
Rek.-Cour. } Het Rijk f		
saldos: } Anderen „	84.283.294,99	84.283.294,99
Diverse rekeningen		7.460.101,64 1/2
		f 1.143.694.413,08 1/2

NED. BANK 23 Mei 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f. 896.102.159,27
 Op de basis van 2/3 metaaldekking..... 173.855.296,99
 Minder bedragen bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is... 1.980 510.796,35

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Buitenlandsche wissels.....	6.191.914,—	13.910.275,27 1/2
Beleeningen.....		17.490.698,08
Goud.....		
Zilver.....		33.607,02 1/2
Bankbiljetten.....		26.283.285,—
Part. Rek.-Crt. saldo's.....	8.385.026,08 1/2	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
23 Mei 1921.....	605.948	13.139	1.025.158	86.076
17 " 1921.....	605.948	13.172	1.051.441	77.953
9 " 1921.....	605.948	13.402	1.082.722	58.949
2 " 1921.....	605.948	13.926	1.118.859	52.574
25 April 1921.....	610.976	14.434	1.043.276	61.924
22 Mei 1920.....	635.796	12.327	1.018.833	157.736
24 Mei 1919.....	661.979	7.725	1.024.837	85.531
25 Juli 1914.....	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
23 Mei 1921	262.675	106.000	175.346	396.102	56
17 " 1921	276.585	114.000	192.836	392.504	55
9 " 1921	272.644	114.000	208.657	390.278	54
2 " 1921	274.655	114.000	231.516	384.850	53
25 April 1921	244.148	107.000	196.017	403.824	57
22 Mei 1920	150.441	55.000	307.162	412.291	55
24 Mei 1919	125.459	78.000	212.287	447.254	60
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	75

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	17 Mei 1921	23 Mei 1921
Aan schatkistpromessen..	f. 493.140.000,—	f. 481.040.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst ..	„ 114.000.000,—	„ 106.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 98.459.000,—	„ 102.832.000,—
Aan zilverbons	„ 43.923.288,50	„ 43.270.892,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
21 Mei 1921.....	238.750		308.000	132.500
14 " 1921.....	239.750		316.000	126.500
7 " 1921.....	239.000		307.000	139.000
2 April 1921.....	224.970	12.400	326.869	145.630
26 Mrt. 1921.....	224.974	12.009	325.809	141.456
19 " 1921.....	225.081	11.761	329.435	138.861
12 " 1921.....	225.310	11.512	338.078	135.917
22 Mei 1920.....	189.845	5.146	322.489	125.436
24 Mei 1919.....	127.075	8.171	222.170	105.645
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
21 Mei 1921		197.500		***	150.650	54
14 " 1921		196.000		***	151.250	54
7 " 1921		195.500		***	149.800	54
2 Apr. 1921	37.267	23.771	103.486	30.929	143.120	50
26 Mrt. 1921	35.872	24.882	104.121	30.190	143.770	51
19 " 1921	35.630	25.656	106.669	29.387	***	50
12 " 1921	36.763	25.301	111.090	32.339	142.247	50
22 Mei 1920	19.463	24.458	153.779	36.768	105.594	43
24 Mei 1919	8.134	20.505	75.727	11.695	69.910	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 1)	44

1) Sluitpost der activa. *) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Disconto's	Dio. rekeningen 1)
23 April 1921 ..	1.129	2.126	928	2.081	392
16 " 1921 ..	1.127	2.235	885	2.059	399
9 " 1921 ..	1.126	2.268	708	2.049	388
2 " 1921 ..	1.120	2.246	863	2.059	425
24 April 1920 ..	1.061	1.708	944	1.740	655
26 April 1919 ..	997	1.315	848	1.341	205
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goedd.	Gov. Sec.
18 Mei 1921	128.361	128.195	338.008	28.500	302.176
11 " 1921	128.363	128.768	337.726	28.500	302.069
4 " 1921	128.358	129.528	338.442	28.500	302.735
27 April 1921	128.358	128.520	338.033	28.500	302.210
19 Mei 1920	112.472	110.881	345.826	28.500	325.028
21 Mei 1919	85.524	76.540	344.839	28.500	328.089
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. 1)
18 Mei '21	39.931	81.010	16.517	105.296	18.616	15,30
11 " '21	49.186	78.903	14.861	113.561	18.045	14,05
4 " '21	61.667	79.778	15.438	125.370	17.279	12,30
27 Apr. '21	54.627	86.041	15.292	125.968	18.288	12,90
19 Mei '20	36.515	82.632	20.061	101.389	20.041	16,50
21 Mei '19	46.340	80.382	26.104	110.333	27.434	20,10
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 2/3

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. 1)
14 Mei '21	1.100.012	1.091.578	20.525.076	70.834.179	31
7 " '21	1.100.275	1.091.577	22.967.097	71.114.541	34
30 Apr. '21	1.100.436	1.091.579	24.149.059	70.839.725	36
23 " '21	1.100.467	1.091.583	23.630.632	68.379.152	36
15 Mei '20	1.094.085	1.077.639	15.545.916	48.947.516	34
15 Mei '19	1.746.190	1.725.056	7.431.689	26.957.855	39
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

1) Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Cr.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
14 Mei 1921	58.753.329	9.473.992	29.860.400	20.447.800
7 " 1921	56.799.257	14.980.623	32.490.700	22.903.000
30 Apr. 1921	60.893.729	20.855.989	33.750.800	24.087.400
23 " 1921	54.020.794	15.945.450	33.248.500	23.567.900
15 Mei 1920	41.432.522	12.901.239	29.354.400	15.504.700
15 Mei 1919	28.627.131	11.290.454	18.535.900	7.410.600
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal-en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Cr. saldi
15 Nov. '20 1)	325.730	37.782.521	32.954.000	74.121.378	9.497.833
31 Oct. '20	321.121	36.474.610	32.954.000	72.902.605	9.930.245
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.294.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
15 Nov. '19	325.097	14.742.052	32.954.000	50.582.595	7.235.850
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

1) waarvan 222.669 goud, 46.598 buitenlandse goudwissels en 56.463 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buitgew. voorsch. ald. Staat
19 Mei '21	5.518.281	1.948.367	271.844	664.547	26.300.000
12 " '21	5.518.074	1.948.367	271.755	661.548	26.450.000
6 " '21	5.517.858	1.948.367	271.640	659.256	26.700.000
28 Apr. '21	5.514.735	1.948.367	271.386	655.841	26.000.000
20 Mei '20	5.586.923	1.978.278	240.343	708.981	26.050.000
22 Mei '19	5.548.811	1.978.278	307.352	770.563	22.900.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljettten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.669.549	117.835	2.162.387	38.454.998	2.910.888	46.588
	2.628.119	121.147	2.195.450	38.741.680	2.964.531	46.272
	3.047.968	126.722	2.156.980	38.832.839	3.087.147	27.570
	2.883.548	137.860	2.166.969	38.211.184	2.946.379	71.540
	1.980.939	543.598	1.784.359	38.051.511	3.625.771	83.552
	808.454	862.536	1.225.194	34.133.592	3.200.009	163.417
	1.541.080	—	789.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. voeder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. partit.
19 Mei '21	334.926	84.653	480.000	814.523	6.155.755	448.918
11 " '21	335.009	84.653	480.000	814.890	6.176.829	447.709
4 " '21	333.545	84.653	480.000	836.865	6.173.739	486.886
28 Apr. '21	333.528	84.653	480.000	817.345	6.105.858	536.327
20 Mei '20	357.100	84.652	480.000	871.900	5.054.229	1.276.558

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
27 Apr. '21	2.317.569	1.481.404	—	187.194	2.830.118
22 " '21	2.298.071	1.481.410	—	194.733	2.856.700
15 " '21	2.286.879	1.483.001	—	198.198	2.868.527
8 " '21	2.264.010	1.446.627	—	217.824	2.893.964
30 Apr. '20	1.936.720	1.273.375	112.781	134.045	3.074.555
2 Mei '19	2.166.618	1.218.922	—	70.601	2.549.040

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. 1)	Percent. Gouddekking circul. 2)
27 Apr. '21	2.167.348	1.725.899	101.235	55,0	67,2
22 " '21	2.218.308	1.749.351	101.231	54,1	65,8
15 " '21	2.224.136	1.754.943	101.274	53,7	65,2
8 " '21	2.258.359	1.745.316	101.226	53,5	64,7
30 Apr. '20	2.942.318	2.526.085	91.639	42,4	46,7
2 Mei '19	2.162.067	2.428.876	82.198	51,7	63,4

1) Verhouding tusschen den totalen goudvoorraad, zilver etc. en de opeisbare schulden; F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits.
15 Apr. '21	820	12.364.589	1.269.570	13.516.300	2.923.718
8 " '21	820	12.464.689	1.251.801	13.431.345	2.923.013
1 " '21	823	12.558.939	1.263.106	13.521.565	2.925.227
25 Mrt. '21	823	12.598.819	1.259.573	13.446.812	2.932.472
16 Apr. '20	811	15.457.218	1.437.118	14.466.795	2.594.193
18 Apr. '19	772	14.336.783	1.288.044	12.453.331	1.717.842

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 23 Mei 1921.

De beurzen hebben na de onderbreking der Pinksterdagen niet veel verandering aangetoond, noch wat omzetten, noch wat koersniveau betreft. Het is merkwaardig hoe de tendens van afwachten vrijwel overal overheerschend is in verband met de groote onzekerheid, waarin de naaste toekomst zich nog steeds bevindt. In Engeland is de mijnwerkersstaking nog niet tot een oplossing gebracht; Polen is nog het toneel van een verwoeden strijd, die bovendien groote oneenigheid tusschen Engeland en Frankrijk te voorschijn heeft geroepen; Duitsland moet maatregelen nemen, om de eerste annuïteit der schadeloosstelling te voldoen, enz. Onder deze omstandigheden mag het nog merkwaardig worden genoemd, dat de tendens der beurzen over het algemeen zoo vast is gebleven. Voor een zeer groot deel is de oorzaak hiervan te zoeken in het vaste vertrouwen, dat het ten slotte toch tot een bevredigende oplossing zal komen en in het ontbreken van de vrees, dat eventuele verwickelingen tot het allerergste, tot oorlog, zouden voeren, nadat de geweldige strijd van 1914—1918 nog pas zoo kort achter ons ligt. Voor een ander deel echter is de geleidelijke teruggang tot eenigszins normale verhoudingen op economisch gebied, op industrieel en handelsterrein, te opvallend, dan dat de beurs hieraan gevoelloos zou kunnen voorbijgaan. De gunstige en ongunstige factoren houden elkander op deze wijze wel eenigszins in evenwicht.

Voorals in Berlijn komt dit sterk tot uiting. De algemeene houding der beurs is mat en lusteloos, doch niet flauw. Men weet, wat men te betalen heeft en al oefenen de op te brengen bedragen een geweldigen druk op het levenspeil in het algemeen uit, al weet men, dat deze druk nog krachtiger zal worden, naar mate de in ieder geval door te voeren nieuwe belastingen voelbaar zullen worden, aan den anderen kant wordt de energie overal geprikkeld en dit geeft de mogelijkheid tot nieuwen arbeid en nieuwe winsten, vooral wat de toekomst betreft. Dat men niet alleen in Duitsland zelve deze opvatting huldigt, zou men bijna concluderen uit de houding van de verschillende inheemsche fondsen, die, wat de leeningen van voor den oorlog betreft, alle met percents tegelijk konden monteer. Men schrijft deze koersverheffingen toe aan aankopen uit het buitenland, uit Engeland, België en Italië en men is geneigd hieraan politiek-financieele beschouwingen vast te knopen. Immers, zegt men aan de Deutsche beurzen, indien de aankopen alleen maar gebaseerd waren op een goede verwachting ten aanzien van Duitslands toekomst, zou men veeleer nog het oog laten vallen op de staatsobligaties van lateren datum, die uit rendementsopzigt veel aantrekkelijker zijn en die toch van een eventuele verheffing van den Markenkoers evenzeer zouden profiteren. De aankopen hebben er toe geleid, dat zowel in de voor-oorlogse als in de latere staatsobligaties een omvangrijke handel is ontstaan, ook van de zijde der Deutsche speculatie. In de laatste dagen zijn mede de 5 pCt. Rijkssleeningen in den kring der belangstelling betrokken, naar men beweerde, door aankopen voor Amerikaansche rekening.

De overige waarden, zowel op speculatief, als op beleggingsgebied, bewegen zich eenigszins op den achtergrond. Een uitzondering vormen aandelen Shantung-Spoor, waarin de oude hoop weer opvlamde; naar men zeide, was één der groote bankinstellingen kooper in dit fonds.

Te Londen is de algemeene stemming niet ongunstig geweest, ondanks het voortduren van de mijnwerkersstaking en de funeste gevolgen hiervan voor het zaken- en bedrijfsleven. Vooral in de ijzer-industrie doet zich het uitblijven van steenkool geducht gevoelen. Sinds de recordcijfers in de zomermaanden van 1920 was ten gevolge van den algemeenen terugslag in de conjunctuur, een aanzienlijke vermindering in de productie van ijzer en staal te constateeren geweest. In Maart van dit jaar werden nog slechts 386.000 ton ruw-ijzer en 359.100 ton staal geproduceerd, tegen 699.000 resp. 840.000 in Maart 1920. Voor April had men weer eenige opleving verwacht, daar over het algemeen een lichte verbetering te bespeuren viel, doch door de mijnwerkersstaking is deze verwachting niet in vervulling gegaan en de maandcijfers van 60.300 ton ruw-ijzer en 68.000 ton staal voor April geven wel zeer duidelijk te aanschouwen, hoe sterk deze industrie onder de tijdsomstandigheden gebukt gaat. Ook de andere bedrijven ondervinden denzelfden invloed. Des ondanks is de beurs-tendens, zooals reeds gezegd, vrij vast geweest, met uitzondering van petroleumwaarden, die onder den invloed van Amsterdamsche en New Yorksche meldingen eerder aangeboden waren.

Te Parijs is de stemming niet zoo opgewekt geweest. Er kwamen herhaaldelijk liquidaties van betekenis voor, die veroorzaakt schenen door den politieken toestand, welke door velen niet zoo gunstig beoordeeld werd in verband met de wrijving tusschen de Heeren Briand en Lloyd George. Hoewel men nog alle hoop heeft, dat het verschil, met name ten opzichte van Opper-Silezië, geen ernstige afmetingen zal aannemen, heeft men in sommige kringen er de voorkeur aan gegeven, zeil te minderen. Ook de Fransche valuta heeft zich in het buitenland niet op het verhoogde peil kunnen handhaven en hoewel dit voor sommige valutafondsen natuurlijk een gunstige uitwerking heeft gehad, als geheel had de markt hieronder te lijden. Ook wordt de financieele positie niet overal even gunstig beoordeeld, ondanks de vooruitzichten, welke men thans met eenig recht kan koesteren ten aanzien van het binnenkomen der Duitsche schadeloosstelling. Men vreest, dat men toch nog zijn toevlucht zal moeten nemen tot onereuze leeningsvoorwaarden, met name in de Vereenigde Staten, al verluidd, dat de jongste onderhandelingen omtrent een nieuwe emissie met den heer Lamont van het huis Morgan een zoodanig verloop hebben gehad, dat de Fransche Regeering niet ontevreden behoeft te zijn.

Te New York heeft de beurs slechts geringe variaties aangeetoond. Men heeft hier al zeer sterk de politiek van afwachten toegepast, al is dit afwachten dan met een groote dosis vertrouwen vermengd. Vooral heeft het een zeer gunstigen indruk gemaakt, dat nog voortdurend goud naar de Vereenigde Staten stroomt. In het laatste halfjaar is het saldo-invoer tot ten minste 300 millioen dollar gestegen. In Januari ontving de Unie alleen reeds 38 millioen, in Februari 44½ millioen, in Maart 100 millioen, enz. De herkomst was zeer verschillend. Zoowel het verre Oosten, Zuid-Amerika, Zuid-Afrika, Indië, als Frankrijk, Engeland en de Scandinavische Rijken hebben het hunne tot den invoer van het gele metaal bijgedragen. Merkwaardig en teekenend voor het problematieke van het tegenwoordige internationale betalingsverkeer is wel, dat men deze importen voor een deel in verband brengt met goud-uitvoeren uit Sovjet-Rusland. Vooral Zweden zou in dezen handel zijn betrokken, waarbij het dan het Russische goud zelf zou behouden en ander materiaal naar de Vereenigde Staten zou zenden. Men redeneert, dat het overig Europa niet zooveel goud meer ter beschikking kan hebben, dat hieruit de zeer omvangrijke zendingen naar de Unie samengesteld zouden kunnen worden. Hoewel tegenover deze theorie allerlei bedenkingen te maken zijn, heeft zij in bepaalde kringen tot nu toe stand gehouden. Af te wachten blijft inmiddels, of de doorgevoerde disconto-verlaging een andere richting aan dezen goudstroom zal kunnen geven.

De markt wordt aan den anderen kant eenigszins gedrukt door het vooruitzicht van een staatsleening, ter consolideering van de vlottende schuld. In verband hiermede zal men ook voor het eerst overgaan tot de samenstelling van een staatsbudget, hetgeen tot nu toe niet geschiedde. De verschillende departementen maakten hun begrootingen ieder afzonderlijk op en het bleef aan de pers overgelaten, de eind-samenstelling van alle budgetten te vormen.

Te onzent is het marktverloop, als geheel genomen, lusteloos geweest. Alleen voor staatsfondsen bestond nog bij voortdurend vraag, in verband met den lagen rentestand voor geld in de open markt. Voor buitenlandsche soorten bestond geen belangstelling van betekenis, met uitzondering van Mexicaansche waarden, die zeer tijdelijk eenigszins konden monteeren, in verband met hernieuwde geruchten omtrent een hervatting van de rentebetaling op de buitenlandsche schuld. Zelfs circuleerde het fantastische bericht, dat de Regeering van Mexico het bestellen van locomotieven had nagelaten, omdat zij de hiervoor benoedigde gelden voor de rentebetaling wilde reserveeren.

	17 Mei.	20 Mei.	23 Mei.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	87 ¹³ / ₁₆	88 ⁷ / ₈	88 ¹⁵ / ₁₆	+ 1 ¹ / ₈
4 ¹ / ₂ % " " " 1916	88 ¹⁵ / ₁₆	88 ¹ / ₂	88 ¹ / ₁₆	- 7 ₈
4 % " " " 1916	80 ⁷ / ₈	80 ¹ / ₁₆	80 ⁷ / ₁₆	+ 1 ¹ / ₁₆
3 ¹ / ₂ % " " "	68 ³ / ₄	69 ¹ / ₄	69 ³ / ₈	+ 1 ¹ / ₈
3 % " " "	59	58 ³ / ₄	59 ¹ / ₈	+ 1 ₈
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	49 ¹ / ₂	49 ¹ / ₄	49 ³ / ₈	- 1 ₈
5 % Oost-Indië 1915	90 ⁷ / ₈	90 ³ / ₈	90 ³ / ₁₆	9 ₁₆
6 % " " 1919	94 ¹ / ₄	94 ³ / ₄	94 ¹¹ / ₁₆	+ 7 ₁₆
4 % Oostenr. Kronenrente	3 ¹ / ₂	3 ³ / ₁₆	3 ¹ / ₂	
5 % Rusland 1906	8	8	8	
4 % Rusl. bij Hope & Co.	8	8	8	
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 ..	61 ³ / ₈	62 ¹ / ₈	61 ³ / ₈	
4 % Japan 1899	55	55	55	
4 % Argentinië Buitenl. .	53 ³ / ₄	53 ³ / ₄	53	- 3 ₄

	17 Mei.	20 Mei.	23 Mei.	Rijzing of daling.
5 % Brazilië 1895	51 ¹ / ₂	49 ¹ / ₄	49 ³ / ₈	- 1 ¹ / ₈
7 % Staatsspoor	104 ¹ / ₂	104 ¹ / ₂	104 ¹ / ₂	
7 % Amsterdam	101 ¹ / ₄	101 ¹ / ₄	101 ³ / ₄	

De overige afdelingen waren al even onbelangrijk. Na de publicaties van de ongunstige opvattingen omtrent de toekomst van de suikermarkt, hebben de betrokken aandelen van eenigen verkoopdrang te lijden gehad, die bovendien gestimuleerd is door de voortdurend lagere noteeringen van Cuba-suiker te New York. Toch is het opmerkelijk, dat desondanks het koersverlies niet zeer groot is geweest en dat de neergaande richting al spoedig heeft moeten plaats maken voor een opwaartsche, zij het in bescheiden mate, waarin aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” vooraan stonden. De overige suikerwaarden bleven eenigszins achter. Vermoedelijk moet de oorzaak van de speciale voorkeur voor aandelen H. V. A. worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat een bevredigend slot-dividend wordt uitgekeerd plus een waardevolle claim wordt verstrekt, dat verder voor dit fonds een vrij omvangrijke contramine bestaat en voorts aan het feit, dat men ter beurze rekening houdt met een ontbinding, binnen afzienbaren tijd van de V. J. S. P. In dat geval zouden de aangesloten ondernemingen ieder voor zich weer hun vrijheid van handelen terug erlangen en waar de H. V. A. vóór de vorming van de V. J. S. P. steeds blijk heeft gegeven van goede koopmanschap, oordeelt men, dat ook in het vervolg deze maatschappij in verhouding de beste resultaten zal kunnen bereiken. Het zijn niet anders dan geruchten en onderstellingen, doch zij oefenen een onmiskenbaren invloed op het marktverloop uit.

De Petroleum-afdeeling heeft zeer veel van haar interesse ingeboet. Op sommige dagen bestond er nog eenige belangstelling, zich uitend in een koersverheffing van enkele procenten, doch dit moet tot de uitzonderingen worden gerekend. Wel was de tendens voor het hoofdfonds, aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, niet zoo zwak als gedurende de voorgaande berichtperiode het geval is geweest, doch het slot van de laatste week komt toch met ruim 15 pCt. onder dat van het vorige. In tegenstelling hiermede waren aandelen Geconsolideerde eerder gunstig gedisponeerd, in verband met de gunstige berichten omtrent de Roemeensche petroleum-exploitatie.

Industriele aandelen waren over het algemeen sterk aangeboden, met uitzondering van aandelen Philips Gloeilampenfabrieken, die voortdurend uit de markt werden genomen. Men sprak van een verlenging der overeenkomst met de Deutsche A. E. G., waardoor de concurrentie vooralsnog uitgeschakeld zou zijn. Bevestiging van deze geruchten is tot nu toe niet verschenen.

Rubberwaarden waren ongeanimeerd en eerder aangeboden. De tendens is hier tot het slot toe flauw gebleven.

Daarentegen ontwikkelde zich geweldige belangstelling voor Tabakswaarden. De eerste inschrijvingen hebben buitengewoon mooie opbrengstprijzen voor vrijwel alle maatschappijen te aanschouwen gegeven; tegelijkertijd werden berichten gelanceerd omtrent onderhandsche verkoopen van diverse ondernemingen tot prijzen, die een zeer ruime winstmarge laten. De grootste handel had wel plaats in aandelen Deli-Maatschappij, doch ook de overige soorten konden alle de week verlaten met zeer belangrijke koers-avances.

	17 Mei.	20 Mei.	23 Mei.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	180 ¹ / ₂	180 ³ / ₄	180 ³ / ₄	+ 1 ₄
Koloniale Bank	183 ³ / ₄	182 ¹ / ₄	182 ¹ / ₂	- 1 ¹ / ₄
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	181 ¹ / ₂	180 ³ / ₄	181 ³ / ₄	+ 1 ₄
Rotterd. Bankvereniging ..	118	117	117	- 1
Amst. Superfosfaatfabriek ..	129	122 ¹ / ₄	120 ¹ / ₄	- 8 ³ / ₄
Van Berkel's Patent	106 ⁷ / ₈	106	101 ³ / ₄	- 5 ¹ / ₈
Insulinde Oliefabriek	53 ¹ / ₄	52 ³ / ₄	53	- 1 ₄
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	89 ³ / ₈	89	89	- 5 ₈
Hollandia Melkproducten ..	200	207 ¹ / ₂	197	- 3
Philips' Gloeilampenfabriek	321 ¹ / ₂	309 ¹ / ₂	342 ¹ / ₂	+ 21
R. S. Stokvis & Zonen ...	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken ..	98	98 ³ / ₄	98	
Compania Mercantil Argent.	149 ³ / ₄	140	140 ¹ / ₂	- 9 ¹ / ₄
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	161 ¹ / ₂	157 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₈
Handelsver. Amsterdam ...	418	416	425 ¹ / ₂	+ 7 ¹ / ₂
Holl. Transatl. Handelsver.	48 ³ / ₄	48 ³ / ₄	44	- 4 ¹ / ₄
Linde Teves & S'okvis	120 ¹ / ₂	119 ¹ / ₂	122	- 1 ¹ / ₂
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	70 ¹ / ₂	68 ¹ / ₂	66	- 4 ¹ / ₂
Tels & Co.'s Handel-Mij.	64 ¹ / ₂	63 ¹ / ₂	62	- 2 ¹ / ₂
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	213 ³ / ₄	213	218	+ 4 ¹ / ₄
Kon. Petroleum-Mij.	540 ¹ / ₄	532 ¹ / ₂	524	- 15 ³ / ₄
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	48	47	47	- 1

	17 Mei.	20 Mei.	23 Mei.	Rijzing of daling.
Steauna Romana Petroleum				
Mij. . . Afgest. Aand.	64 1/4	63 1/4	63	- 1 1/2
Amsterdam-Rubber-Mij. . .	107 3/4	107	102 1/2	- 5 1/4
Nederl.-Rubber-Mij.	58	58	52	- 6
Oost-Java-Rubber-Mij.	186	183 1/2	173	- 13
Deli-Batavia	390	427 1/2	426	+ 36
Deli-Maatschappij	429	450 1/2	446 1/2	+ 17 1/2
Medan-Tabak-Maatschappij . . .	320	356 1/2	350	+ 30
Senembah-Maatschappij	615	656	648	+ 33

Scheepvaartwaarden bleven buitengewoon stil; met uitzondering van een enkel minder courant aandeel waren dan ook hier alle koersen lager.

	17 Mei.	20 Mei.	23 Mei.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	232 1/2	229 1/2	229 1/2	- 3
" " "gem.eig."	225 1/4	213	209	- 16 1/4
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	102	102	102	
Hollandsche Stoomboot-Mij.	94	94	94	
Java-China-Japan-Lijn	157 3/4	153	150	- 7 3/4
Kon. Hollandsche Lloyd	79 3/4	79	78 3/8	- 7/8
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	122 3/4	121	121 1/4	- 1 1/2
Koninkl.-Paketaart Mij.	133	130 3/4	130	- 3
Maatschappij Zeevaart	109 3/4	108	106	- 3 3/4
Nederl. Scheepvaart-Unie	162	160 1/4	160 3/4	- 1 1/4
Nievelt Goudriaan	230	234	234	+ 4
Rotterdamsche Lloyd	168 1/2	156	152 1/4	- 16 1/4
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	106	106	106	
" " „Nederland”	198 1/2	198 3/4	198	- 1/2
" " „Noordzee”	38 1/2	38 1/2	39	+ 1/2
" " „Oostzee”	104 1/2	104 1/2	104 1/2	

De Amerikaansche markt sloot zich geheel aan Wallstreet aan; de omzetten waren hier, zooals in den laatsten tijd steeds het geval is, minimaal.

	17 Mei.	20 Mei.	23 Mei.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	150	150	144	- 6
Anaconda Copper	91 1/8	94 1/8	94	+ 3 7/8
Un. States Steel Corp.	93 1/2	93 3/16	93 1/2	- 7/16
Atchison Topeka	90 3/8	93	91 1/4	+ 5/8
Southern Pacific	85 1/8	85 1/8	85	- 1/8
Union Pacific	134 3/8	134 3/8	135 1/2	+ 5/8
Int. Merc. Marine orig. Com.	17 1/4	17 9/16	17 15/16	+ 3/16
" " " " prefs.	64 1/2	62 7/16	62 3/16	- 1 1/2

De geldmarkt bleef ruim; prolongatie ten slotte 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Terwijl wij in ons vorig overzicht een vaste stemming voor tarwe konden vermelden, zijn in de afgelopen week de prijzen nog aanmerkelijk gestegen, zoowel voor oude,

als voor nieuwe oogst-posities. Chicago noteerde op 16 Mei voor Mei 146 1/4 d. en op 23 Mei 167 1/4 d. In dezelfde periode ging de Juli-termijn van 115 1/2 d. tot 127 1/2 d. omhoog. Wel worden er wat minder gunstige vooruitzichten voor de oogst van wintertarwe vermeld, maar men kan toch nauwelijks zeggen, dat deze berichten de oorzaak van de stijging zijn. Het schijnt, dat de Mei-termijn min of meer gecornerd is, waartoe de operateurs in staat gesteld werden door de goede vraag die er voor directe levering bestond. Ook in de afgelopen week waren de verscheppingen van tarwe der Vereenigde Staten wederom zeer groot, en waar de aanvoeren matig zijn, is de zichtbare voorraad weder aanzienlijk afgenomen, zoodat deze nu slechts 9.465.000 Bushels bedroeg tegen verleden jaar op denzelfden datum 38.097.000. Terwijl Engeland voor spoedige afloading slechts weinig koopt, blijven er andere Europeesche landen voortdurend geïnteresseerd in de oude oogst-posities. Ook in Argentinië is de prijs regelmatig gestegen en wel van Pes. 16,70 tot Pes. 17,40 van 16 tot 23 Mei. De verscheppingen van Argentinië zijn zeer matig, wat grootendeels het gevolg is van de werkstaking, die nog steeds te Buenos-Aires aanhoudt. Ongetwijfeld zullen de verscheppingen van Argentinië toenemen, zoodra deze arbeiders-moeilijkheden geregeld zijn, daar nog slechts een gering gedeelte van de oogst geëxporteerd is en bovendien het feit, dat spoedige levering met groote premie gehandeld wordt, de drang tot verschepping zal doen toenemen. Het weder was in Europa over het algemeen zeer fraai en in de meeste streken niet ongunstig voor de oogsten. Hier en daar wordt het evenwel wat droog; over het algemeen is regen gewenscht. Australië verscheepte zeer veel tarwe in de afgelopen week, zoodat het totaal der wereld-verscheppingen zeer voldoende geacht kan worden. De kolonsteking heeft natuurlijk nog zijn invloed op de vrachtenmarkt, die daardoor zeer vast gestemd blijft, wat vooral op de offertes van La Plata sterken invloed uitoefent.

De stemming was voor maïs bij verre na niet zoo vast als voor tarwe. Het aanbod in maïs is tamelijk groot, daar niet alleen Noord-Amerika en Argentinië, doch ook de Donau regelmatig aanbiedt. De gezamenlijke verscheppingen naar Europa zijn groot, en zoodra de werkstaking in Argentinië over is, zullen die vooral van dit laatste land wel toenemen. Toch blijven de prijzen in Argentinië vast gestemd, in tegenstelling met Noord-Amerika. Ook Duitschland was in de afgelopen week in de markt, en kocht zoowel La Plata maïs, als Noord-Amerikaansche Mixed maïs. Rogge was zeer vast bij gebrek aan aanbod. De nieuwe oogst staat er in ons land en in een belangrijk deel van Europa goed voor, maar voorraad van de oude oogst ontbreekt bijna geheel.

Haver. Haver wordt nog steeds op ruime schaal, voornamelijk door Noord-Amerika, aangeboden, doch de prijzen waren iets hooger. Ook gerst is eenigszins in prijs gestegen, met een tamelijk goede vraag. Voor lijnzaad ontwikkelt zich de vaste stemming nog verder. Waar olie

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Mais Juni	Lijnzaad Juni
21 Mei '21	167 1/4	59 1/4	39 3/8	17,15	7,60	16,50
14 " '21	143 1/4	60 3/8	37 1/4	16,40	7,40	16,60
21 Mei '20	226	180	100 1/2	24,20	11,65	28,10
21 Mei '19	226	178 1/4	69 3/8	11,20	5,95	25,80
21 Mei '18	220	127 7/8	78 3/4	12,55	5,20	23,70
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. 2) per Sept.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	23 Mei 1921	17 Mei 1921	23 Mei 1920
Tarwe*	22,—	20,50	40,—
Rogge (No. 2 Western) 1)	21,—	21,—	30,—
Mais (La Plata) 2)	236,—	255,—	409,—
Gerst (48 lb. malting) . . . 3)	250,—	260,—	525,—
Haver (38 lb. white cl.) . . . 4)	13,—	13,—	22,—
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) 3)	135,—	137,50	222,50
Lijnzaad (La Plata) 4)	357,—	353,—	845,—

1) p. 100 K.G. 2) p. 2000 K.G. 3) p. 1000 K.G. 4) per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat nr. 2.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16 Mei/21 Mei 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Opereenk. t/daak 1920	16 Mei/21 Mei 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Opereenk. t/daak 1920	1921	1920
Tarwe	12.475	360.612	160.769	651	7.762	65.827	368.374	226.596
Rogge	1.477	50.011	339	—	—	—	50.011	339
Boekweit	695	3.487	2.500	—	500	—	3.987	2.500
Mais	19.997	325.699	113.265	—	32.717	18.924	358.416	132.189
Gerst	7.997	102.509	5.477	—	3.573	120	106.082	5.597
Haver	3.285	12.982	14.050	—	430	—	18.412	14.050
Lijnzaad	1.111	66.237	14.754	3.300	41.825	2.424	108.062	17.178
Lijnkoek	2.473	56.650	20.958	—	9.296	1.406	65.946	22.364
Tarwemeel	1.273	10.446	9.384	—	1.070	—	11.516	9.384
Andere meelsoorten	4.079	17.279	3.228	—	1.247	100	18.526	3.328

bijna dagelijks hooger ging, werden ook voor lijnzaad steeds hogere prijzen gevraagd. De zaken werden beperkt, doordat de vraagprijs voor zaad in verhouding tot den te maken prijs voor de producten te hoog werd. Men mag verwachten, dat de verschepingen van Argentinië nog zullen toenemen, doch waar in Europa zich geen voorraden van zaad of olie bevinden, is dit voorloopig geen bezwaar. Zooals verwacht, is de bezaaide oppervlakte in Noord-Amerika klein. De stemming daar is aanmerkelijk verbeterd.

Nederland. Niet alleen de Nederlandsche molenaars, doch ook de Duitsche regering toonde deze week belangstelling in spoedige levering. Vooral voor stoomende partijen werden door de Ned. molenaars zeer hooge prijzen betaald.

De maïsmarkt was over het algemeen zeer kalm. Voor directe levering werden nog zeer hooge prijzen besteed, maar voorraden van eenige beteekenis ontbreken nog.

De verschepingen zijn nu evenwel tamelijk groot en gedurende den loop der volgende week worden verschillende partijen maïs gewacht, zowol uit Noord-Amerika, Argentinië als uit Roemenië. Het droge weer veroorzaakt hier en daar eenige verbetering in de vraag.

In gerst kwamen eenige zaken tot stand tot iets hogere prijzen doch de nu zeer verhoogde vraagprijs van Noord-Amerika werd nog niet betaald. Ook in haver ging een en ander om. Lijnzaad was zeer vast met dagelijks afdoeningen tot stijgende prijzen.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands).

	23 Mei '21	14 Mei '21	9 Mei '21	24 Mei '20	23 Mei '19
New York voor Middling ..	12,50 c	12,55 c	12,95 c	40,— c	31,55 c
New Orleans voor Middling	11,63 c	11,88 c	11,88 c	40,— c	30,38 c
Liverpool voor Fy Middling	8,07 d ¹⁾	8,13 d ²⁾	8,34 d	26,80 d ³⁾	19,98 d
1) 19 Mei 1921. 2) 13 Mei 1921. 3) 25 Mei 1920.					

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '20 tot 20 Mei '21	Overeenkomstige perioden	
		1919-1920	1918-1919
Ontvangsten Gulf-Havens..	4445	4035	3263
„ Atlant. Havens	1390	2889	2028
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1403	2866	1919
„ „ 't Vasteland.	2908	2961	2225
„ „ Japan etc...			
Voorraden in duizendtallen	20 Mei '21	21 Mei '20	23 Mei '19
Amerik. havens.....	1627	1097	1267
Binnenland.....	1452	1031	1266
New York	137	47	102
New Orleans	419	335	431
Liverpool	992	1184	516

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 p.Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 7	White Java f.o.b. per	Amer. Granulated c.i.f.	
			Jul/Aug.	Mei/Juni	
18 Mei '21	f —	Sh. 68/-	Sh. 22/6	Sh. 32/-	\$ cts. 5,12
11 „ '21	„ —	68/-	24/6	33/6	4,89
18 Mei '20	„ —	116/-	115/-	—	21,57
18 Mei '19	„ —	64/9	31/-	—	7,28
11 Juli '14	„ 11 ¹¹ /12	—	—	—	3,26

De berichten uit de Europeesche bietsuikerdistricten over den stand van het jonge gewas luiden over het algemeen zeer bevredigend. De vruchtbare weersgesteldheid der laatste weken heeft veel tot eene flinke ontwikkeling van het zaad bijgedragen, zoodat thans de groei der bieten reeds meer gevorderd is dan om dezen tijd in normale jaren het geval pleegt te zijn.

F. O. Licht publiceert de volgende raming van de met suikerbieten beplante oppervlakte in Europa met uitzondering van Rusland en Polen:

	1921/'22	1920/'21	
Duitschland.....	330.000	278.652	H.A.
Tsjecho Slowakye ..	205.000	196.000	„
Frankrijk.....	91.000	81.840	„
Holland	69.000	63.468	„
België	58.500	53.062	„
Zweden	47.600	45.387	„
Denemarken.....	34.000	38.600	„
Hongarije.....	34.500	22.523	„
Italië	70.000	46.000	„
Duitsch-Oostenrijk	6.800	4.796	„
Andere landen behalve Rusland ..	179.000	167.014	„
Totaal.....	1.125.400	997.422	H.A.

hetgeen eene uitbreiding met 12,83 pCt. zoude beteekenen. Volgens de laatste berichten zullen in België ongeveer 60.000 H.A. aangeplant worden.

De zichtbare voorraden bedragen volgens F.O. Licht:

	1921	1920	1919	
Duitschland i Maart ..	671.591	464.901	932.799	tons
Tsjecho Slowakye 1 Apr.	441.965	286.668	305.000*	„
Frankrijk 1 Mrt.	236.437	102.230	50.000*	„
Nederland 15 Apr.....	99.629	70.167	63.565	„
België 1 Mei	92.048	48.375	49.095	„
Engeland 1 Mei.	421.707	373.101	345.252	„

Totaal in Europa 1.963.377 1.345.442 1.745.711 tons

V. S. v. N. A. 28 Apr. . .	176.191	85.261	99.180	„
Cuba, alle hav. 7 Mei.	1.155.000	669.018	1.080.790	„

Totaal..... 3.294.568 2.099.721 2.925.681 tons

*) Raming.

De suikermarkten toonden in de afgelopen week weer eene dalende tendens.

Ten gevolge van eene zeeliedenstaking steeg in New York wel is waar de waarde van disponibele suiker tot 5,02 cents, doch liepen de noteeringen op de termijnmarkt verder terug en werd het laatst genoteerd 3,58 voor Juli, 3,63 voor September, 3,55 voor October, 3,46 voor November.

Op Java bleef de stemming kalm en zagen tweedehandsch eigenaars van nieuwen oogst zich genoodzaakt hunne vraagprijzen nog ietwat te verlagen om verkoopen tot stand te brengen. Deze bleven echter binnen zeer beperkte grenzen. De uitvoeren gedurende de maand April bedroegen 41.000 tons tegen 52.000 tons verleden jaar. De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1921	1920	1919	
Weekontvangst tot 14 Mei	136.000	123.785	158.980	tons
Tot. ontv. 1 Dec. '20-14 Mei	2.431.000	2.800.314	2.768.796	„
Werkende fabrieken.....	191	98	176	„
Weekexport tot 14 Mei..	75.000	124.054	112.883	„
Tot. exp. 1 Jan.-14 Mei..	1.213.000	2.101.274	1.641.687	„
Totale voorraad 14 Mei..	1.215.000	688.749	1.126.867	„

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rto		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
21 Mei 1921	714.000	8.970	2.927.000	12.000	8 ¹⁵ / ₁₆
14 „ 1921	1)	1)	1)	1)	1)
7 „ 1921	646.000	8.845	2.912.000	10.900	8 ⁷ / ₁₆
21 Mei 1920	357.000	9.925	2.218.000	2)	18 ¹ / ₂

Ontvangsten.

Data	Rto		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
21 Mei 1921	93.000*	2.800.000	184.000	9.609.000
21 Mei 1920	53.000*	2.264.000	39.000	3.884.000

1) Feestdag. 2) Nominaal 15.200 tot 14.500.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Wij hebben opnieuw een hausse te constateeren voor alle soorten gezouten huiden van La Plata en de prijs is thans 1/2 boven het laagste standpunt. De prijzen zijn thans 40 pesos, waarvoor ook zaken afgesloten worden. De

rijzing der laatste week is $\frac{9}{7}$ pCt. Kortharige huiden zijn alle geruimd, alleen de Liebig Mij. beschikt nog over Februari/Maart huiden.

Amerika en Deutschland zijn koopers, doch begint zich thans de Hollandsche looierij ook te interesseeren voor goede huiden, zoowel loco als op levering. Voor droge Buenos Aires huiden zijn de prijzen 4 à 5 pCt. hooger, doch de meeste offerten worden gedaan met 20 pCt. zomerhaar.

Inlandsche huiden vast.

Kalfsvellen: voor vette meer animo, voor nuchtere kalmer en worden de tegenwoordige worderingen niet ingewilligd.

Paardehuiden vast.

Looistoffen met zaken, zoowel loco als op levering, tot vaste prijzen.

Rotterdam, 21 Mei 1921.

RUBBER.

Evenals de vorige week was ook ditmaal de markt zeer rustig met vrij weinig zaken. Een oogenblik kon de prijs voor prima smoked sheets zich verbeteren en wel tot 49 cents. Later echter brokkelde ook deze prijs weer af en sluit de markt op 47.

De noteeringen zijn: einde voorafgaande week:

Prima Crêpe loco	51 $\frac{1}{2}$ c.	52 $\frac{1}{2}$ c.
" " Juni	53 $\frac{1}{2}$ "	53 $\frac{1}{2}$ "
" " Juli/Sept.	55 $\frac{1}{2}$ "	55 "
Prima smoked Sheets loco	47 "	48 "
" " Juni	49 "	48 "
" " Juli/Sept.	51 "	50 $\frac{1}{2}$ "

23 Mei 1921.

COPRA.

De markt was deze week zeer kalm gestemd, en waren de prijzen ook wel tengevolge van den dalenden ponden-koers lager. Voor consumptie worden regelmatig kleinere hoeveelheden gekocht.

De noteeringen zijn:

Java f.m.s. loco	f 35,25
" " Maart/Mei	" 34,25
" " April/Juni	" 33,75
" " Mei/Juli	" 33,50
" " Juni/Augustus	" 33,25

alles naar Holland/Hamburg.

Holland f 0,25 lager.

23 Mei 1921.

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

Veertiendaagsch overzicht.

De meeste belangstelling werd ook weer gedurende de laatste 14 dagen geconcentreerd op de La Plata markt. Het hoogste cijfer, dat daar bereikt is, is 58/9. De geldende vracht voor Juni, welke midden van verleden week plotseling weer iets lager was, is thans weer vast op 55/-. Voor Juli aflading is het cijfer pl.m. 45/- en voor Augustus 40/-. De vraag naar graan in Europa is niet zoo erg dringend en er zijn een massa booten in ballast onbevracht uitgegaan, zoodat de La Plata markt, als het bekend wordt, dat de staking in Engeland tot een einde komt, wel eens een plotselingen val te zien kan geven. De vraag naar ruimte van Noord-Amerika is niet zoo groot en de cijfers zijn ongeveer hetzelfde als in het vorig overzicht, n.l. 6/9 van Montreal, 6/6 van de Northern Range, 7/6 van de Gulf en 8/- van de Gulf naar West-Italië.

De bevrachters van steenkolen naar Europa zijn ook zeer gereserveerd, daar er weer kans bestaat op een beëindiging van de staking in Engeland, met vrachten als 33/3 naar U. K., 28/9 naar Gibraltar, \$ 5,- naar Rotterdam en naar Port-Said 36/3; naar welke laatste haven kortgeleden 37/6 betaald werd.

De vracht van Noord-Amerika naar La Plata is nog meer gevallen en wel tot 25/- naar de lower ports, 26/3 up river.

Van de Gulf naar de La Plata down-river is 200/- betaald per Std. pitch pine.

De bevrachtingen in Oostelijke havens zijn gering, met vrachten als 20/- on d.w. van Bombay. Voor rijst van Rangoon naar Holland wordt 32/6 betaald.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
16/21 Mei 1921	—	—	6/6	6/6	55/-	55/-
9/14 " 1921	—	—	6/6	6/6	54/6	54/6
17/22 Mei 1920	—	—	—	10/6 ¹⁾	125/-	112/6 ¹⁾
19/24 " 1919	—	—	f 22,-	8/6 ¹⁾	27/6	235/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 $\frac{1}{4}$	1/11 $\frac{1}{4}$	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
16/21 Mei '21	—	—	—	17/6	—	—
9/14 " '21	—	—	—	—	—	—
17/22 Mei '20	40/-	65/-	72/6	—	f 12,-	Kr. 50
19/24 " '19	54(- ¹⁾	47/6	47/6	50/-	f 10,-	Kr. 45
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)	
				—	—
16/21 Mei 1921....	22/6	35/-	—	—	32/6
9/14 April 1921....	22/6	35/-	—	—	32/6
17/22 Mei 1920....	110/-	140/-	—	—	—
19/24 " 1919....	90(- ¹⁾	112/6 ¹⁾	—	—	—
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	—	22/3

¹⁾ Voor Britsche schepen.

RIJNVAART.

Week van 16 tot 23 Mei 1921.

De aanvoer was in de afgelopen week niet zoo groot als in de week daarvoor. De ertsvracht werd genoteerd met gemiddeld 70 cents bij $\frac{1}{4}$ lostijd, terwijl het sleeploon van Rotterdam/Dordrecht naar de Ruhrhavens met 50 cents per last werd genoteerd.

Ook in de Ruhrhavens werd weinig verladen. Aangezien de waterstand de laatste week eenigszins gunstiger is geworden, is er een daling in de sleeploonen ingetreden en werden deze van de Ruhr naar Mannheim met gemiddeld Mk. 35,- tot Mk. 38,- per ton genoteerd.

De vracht van de Ruhrhavens naar Mainz/Gustavsborg bedroeg gemiddeld Mk. 21,- tot Mk. 22,- per ton, terwijl van de havens aan het Rhein-Herne-Kanaal Mk. 1,- per ton meer werd betaald.

De waterstand bij Cauber Pegel bedroeg einde der week Mtr. 1,14.

ADVERTENTIËN

ONTVANG- EN BETAALKAS:

NIEUWE DOLENSTRAAT 20-22, AMSTERDAM.

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

met 1 dag opzegging 2 %

Bedragen tot f 20.000,— terstond betaalbaar.

met 10 dagen opzegging 2 $\frac{1}{4}$ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden:

OPEN EN GESLOTEN BEWAARBEVING VOLGENS REGLEMENT.

SAFE-DEPOSIT-INRICHTING.

GEOPEND: op Werkdagen van 8 $\frac{1}{4}$ v.m. tot 4 $\frac{1}{2}$ uur n.m.

op Zaterdagen en Beursvacantiedagen van 8 $\frac{1}{4}$ v.m. tot 12. uur.

Loketten van f 2,50 per maand — f 10,— per jaar — en hooger te huur voor bij de Directie bekende of geïntroduceerde personen.

De praktijk van den Wereld-Graanhandel

DOOR

JAN SCHILTHUIS

Prijs . . . f 4,50

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, R'dam.